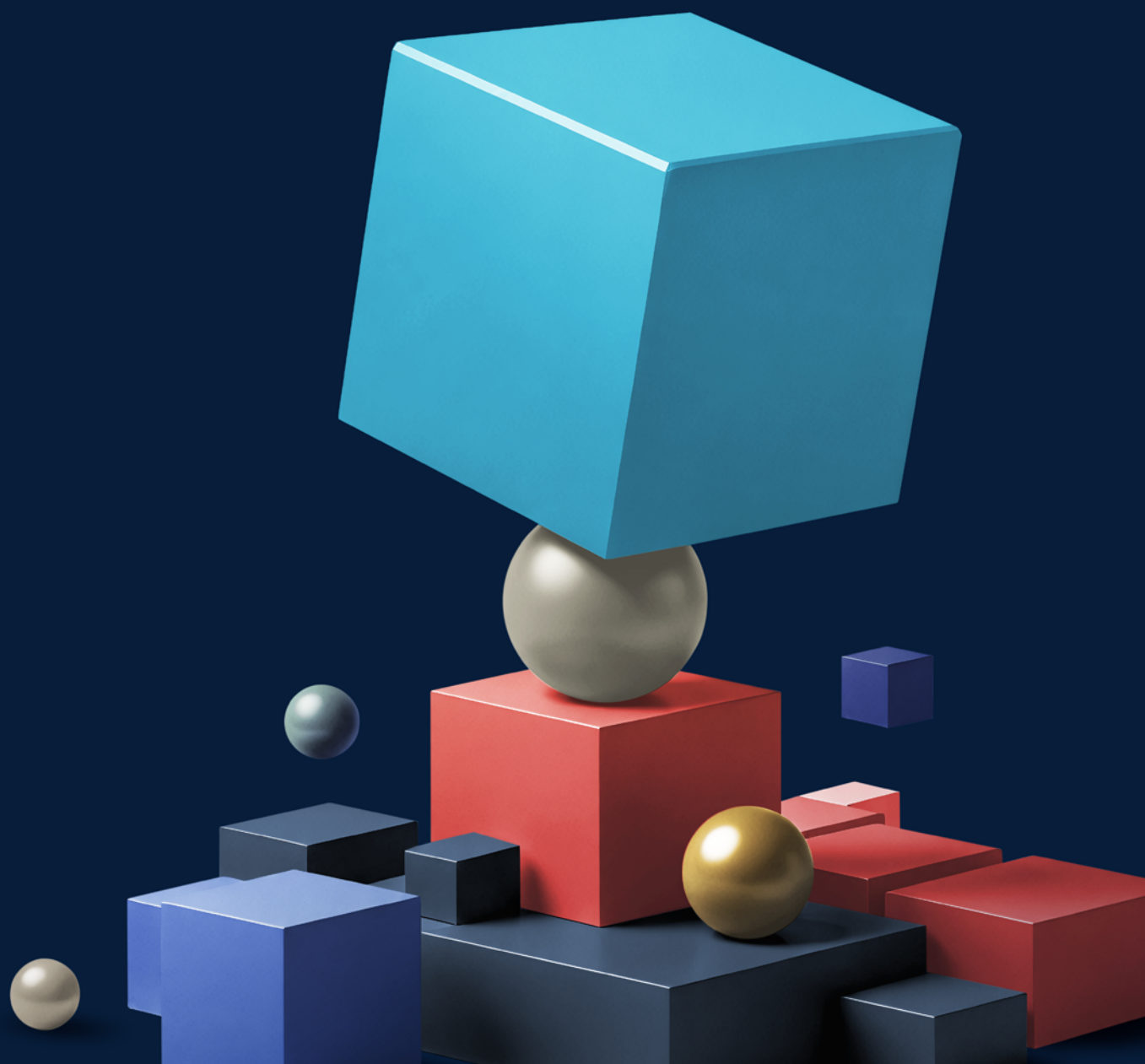
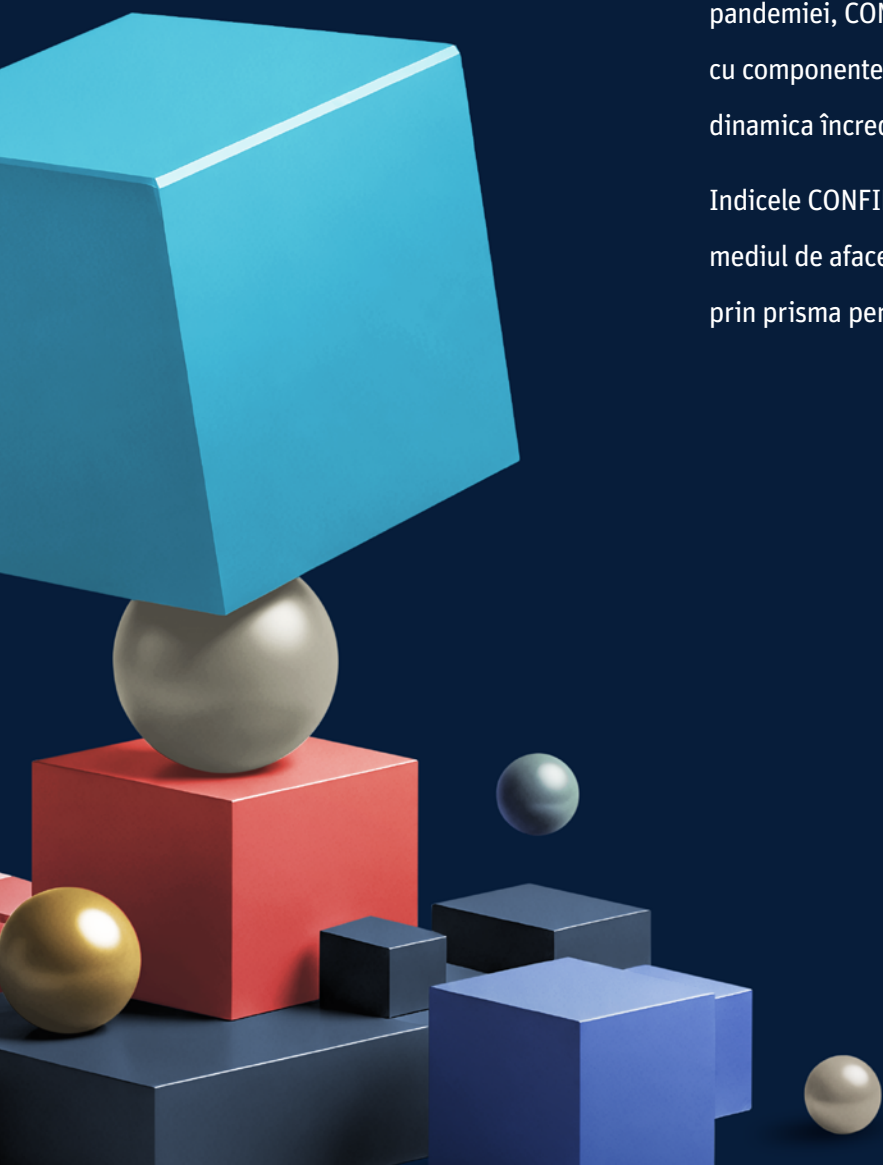

CONFIDEX S1 2025

Raport de cercetare

CONFIDEX este cel mai amplu studiu bazat pe răspunsuri din partea unei comunități de **peste 4.500 de antreprenori și oameni de afaceri**, formată în jurul acestui demers în cei 5 ani de desfășurare continuă. Studiul acoperă principalele **8 sectoare de business** din România și urmărește încrederea în economie a celor mai relevanți actori din mediul antreprenorial și managerial.

Inițiat în 2020 ca barometru economic în contextul pandemiei, CONFIDEX a devenit o cercetare riguroasă cu componente cantitative și calitative, care surprinde dinamica încrederii și percepțiile de risc și oportunitate.

Indicele CONFIDEX reflectă în timp real tendințele din mediul de afaceri, anticipând posibile schimbări economice prin prisma percepțiilor celor mai activi lideri din economie.

Andrei Cionca

CEO Impetum Group
Inițiatorul CONFIDEX

O stare generală rezervată caracterizează începutul anului 2025, în aproape toate segmentele economice. Am văzut această atitudine încă din a doua jumătate a anului trecut, iar acum, pe fondul unei campanii electorale prelungite și a incertitudinilor geo-politice care s-au manifestat în perioada de colectare a studiului, putem vorbi despre un „electoral paralysis”.

Acest fenomen pune și mai mare presiune pe percepțiile legate de viitor, iar într-o piață emergentă, percepția poate influența realitatea până la nivelul unei „self-fulfilling prophecy”. Pe acest fond, în topul îngrijorărilor, instabilitatea economică și politică crește semnificativ, iar inflația, legislația fiscală și creșterea taxelor rămân printre preocupările importante legate de viitor.

La nivel de indice, valoarea acestuia rămâne doar ușor descrescătoare, înțelegând prin aceasta că există și o imunitate la criză, momente în care business-urile se întorc către resursele interne, iar instinctul de supraviețuire câștigă teren. La nivel declarativ, acest instinct este orientat către o reacție de luptă, majoritatea respondenților doresc să continue nivelul de dezvoltare și văd soluții posibile în diversificarea de produse și accesul la piețe internaționale. La nivel de așteptări, vedem o tendință negativă, atât cu privire la evoluția investițiilor, cât și a economiei românești, dar există o încredere în propriile forțe, precum și în capacitatea de a ajunge la rezultate pozitive în propriul business.

Este foarte important însă, să vedem și micile valuri de schimbare, o parte dintre antreprenori și manageri înțelegând deja că în orice context există oportunități. În contextul geo-economic actual, managerii și antreprenorii se uită cu un grad mai mare de optimism către Europa, o piață pe care o văd în dinamică evoluând mai bine decât piețele globale.

O constantă a studiului îl reprezintă variația de percepție între companiile cu cifră de afaceri peste 5 milioane euro și companiile sub 1 milion euro. Această variație se adâncește, ceea ce confirmă că nivelul de reziliență al companiilor crește odată cu mărimea acestora.

Pe domenii de activitate, anii grei din agricultură își spun cuvântul, dar și transporturile păstrează o atitudine de îngrijorare, pe care intrarea în Schengen nu a dizolvat-o. La capătul celălalt, domeniile care păstrează o urmă de optimism rămân serviciile și IT, unde diversificarea și cererea au rămas încă la cote mai ridicate față de alte sectoare.

Nu sunt multe de spus într-o stare de expectativă, însă cu siguranță sunt multe de făcut. Personal, mă bucură faptul că de la o ediție la alta a studiului, percepția despre investitori este constant pozitivă. Mai mult decât atât, există un acord al respondenților cu privire la nevoia de investiții structurale, la nivel de țară. Avem nevoie de investiții, avem nevoie de companii reziliente, dar și de intervenție sistemică, prin care să asigurăm stabilitate dezvoltării ulterioare.

Concluzii principale

01. Evoluția indicelui Confidex

Serviciile și Energia sunt caracterizate de cel mai ridicat grad de optimism, în timp ce afacerile din Agricultură și Transporturi sunt mai rezervate.

Indicele CONFIDEX este similar cu cel de la începutul anului, acest lucru sugerând o anumită stagnare/conservare a mediului de business.

În primul trimestru din 2025 se menține starea de rezervă cu privire la evoluția economiei naționale. Nu și-au oprit motoarele, iar o parte dintre companii sunt chiar atente la noi oportunități ce se pot ivi în piață; însă, în general, sunt mai degrabă precauți, într-o stare de „așteptare” (wait and see).

02. Se schimbă atitudinea antreprenorilor cu privire la puterea economiei globale (64% estimează că se va deteriora), comparativ cu economia europeană, care este estimată ca fiind ceva mai stabilă, cu o reorientare mai mare spre protejarea intereselor statelor din UE, ceea ce include și România.

În același timp, oamenii de business locali demonstrează în continuare un grad mai mare de încredere în propria lor capacitate de a face lucrurile să meargă pentru propria companie (42% consideră că va fi stabilă și 26% consideră că se va îmbunătăți), comparativ cu un potențial sprijin instituțional. Ei s-au obișnuit să navigheze în ape tulburi, să se lupte

cu instabilitatea fiscală, cu politici fiscale prea puțin prietenoase cu mediul antreprenorial, astfel încât nu așteaptă neapărat salvarea din afara lor. Sunt pregătiți să își suflece din nou mânecele pentru a depăși și această situație turbulentă.

03. În perioada următoare, în opinia managerilor, rămân prioritare creșterea vânzărilor (47%) și îmbunătățirea relației cu clienții (29%).

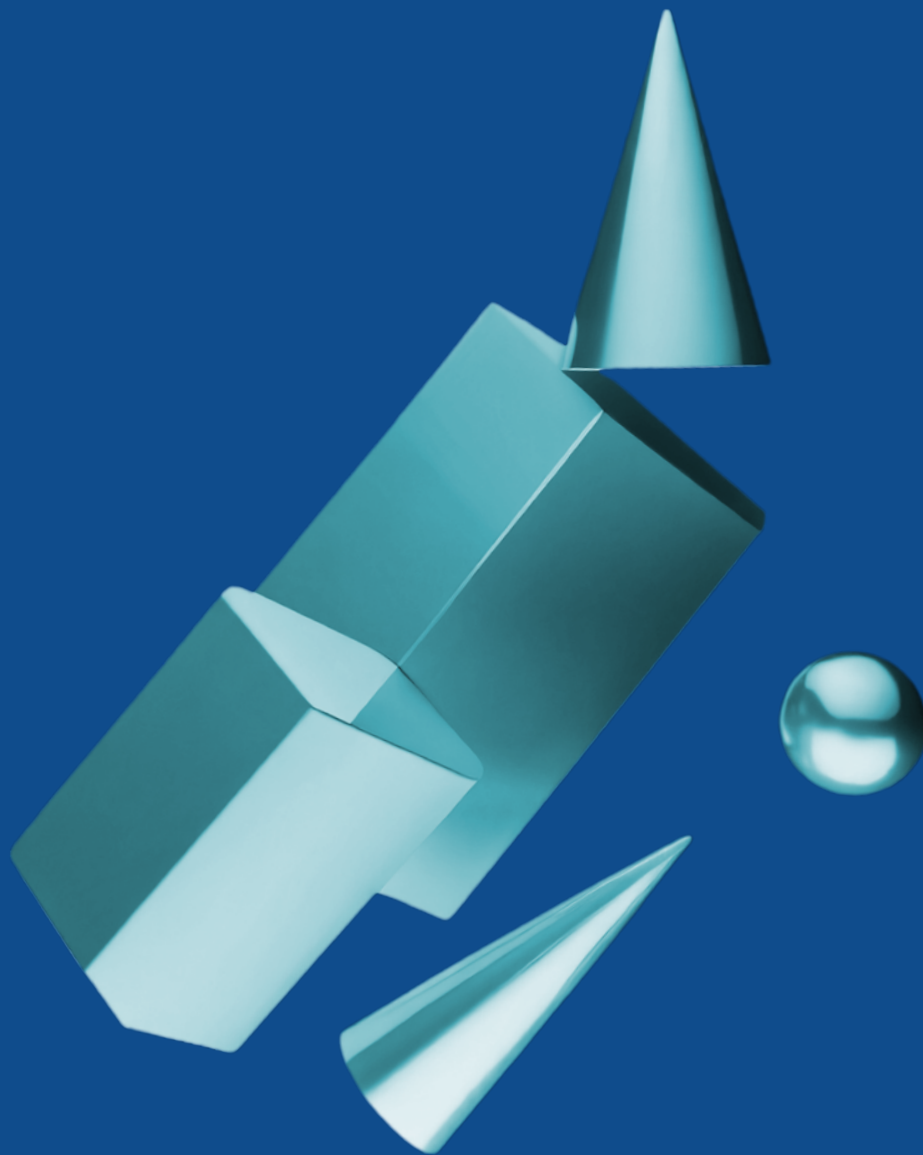
Costurile de producție și, implicit, prețurile de vânzare au crescut, iar managerii anticipează creșteri continue în această zonă.

81% dintre manageri au o impresie favorabilă sau chiar foarte favorabilă despre investitori, iar aprecierile puternic pozitive au rămas constante față de a doua jumătate a anului 2024. Aceștia consideră că investitorii contribuie la stabilitatea financiară a companiilor în care investesc (72%), dar, pe de altă parte, sunt și orientați doar spre obținerea unui profit mai

mare (64%). De asemenea, 64% consideră că aceștia se pricep la business.

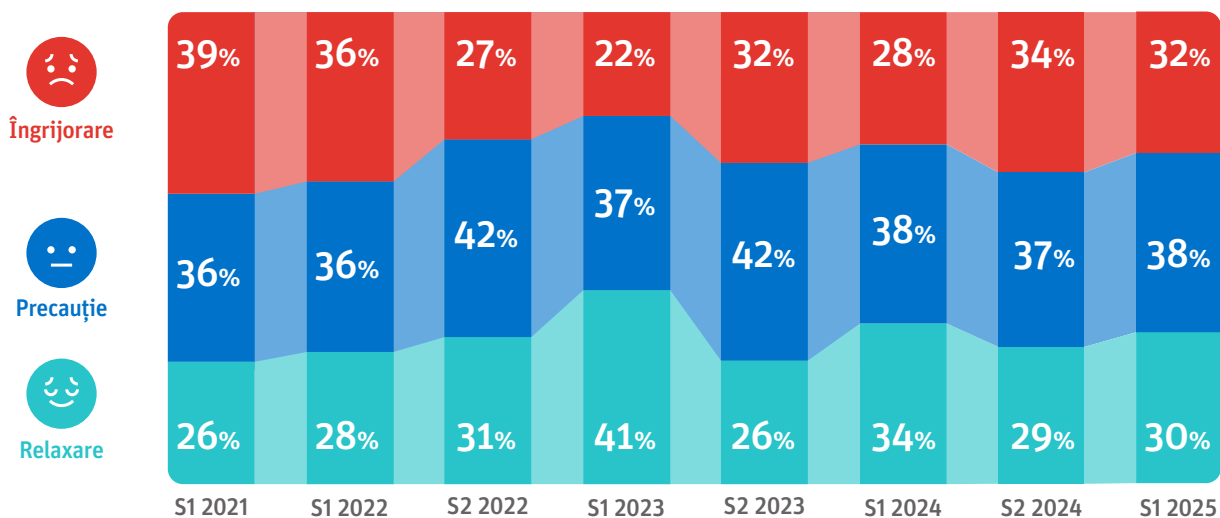
01.

Atitudinea rezervată a antreprenorilor

Modul în care mediul de business se raportează la potențialul de evoluție a economiei naționale rămâne constant.

Antreprenorii și managerii locali sunt departe de a fi pesimiști, totuși rămân mai degrabă rezervați când vine vorba despre evoluția economiei locale, în contextul în care persistă starea de incertitudine la nivel politic.

? Pe o scală de la 0 la 10, unde 0 înseamnă că sunteți foarte îngrijorat, iar 10 – foarte relaxat – cu privire la modul în care evoluează economia națională, unde vă situați?

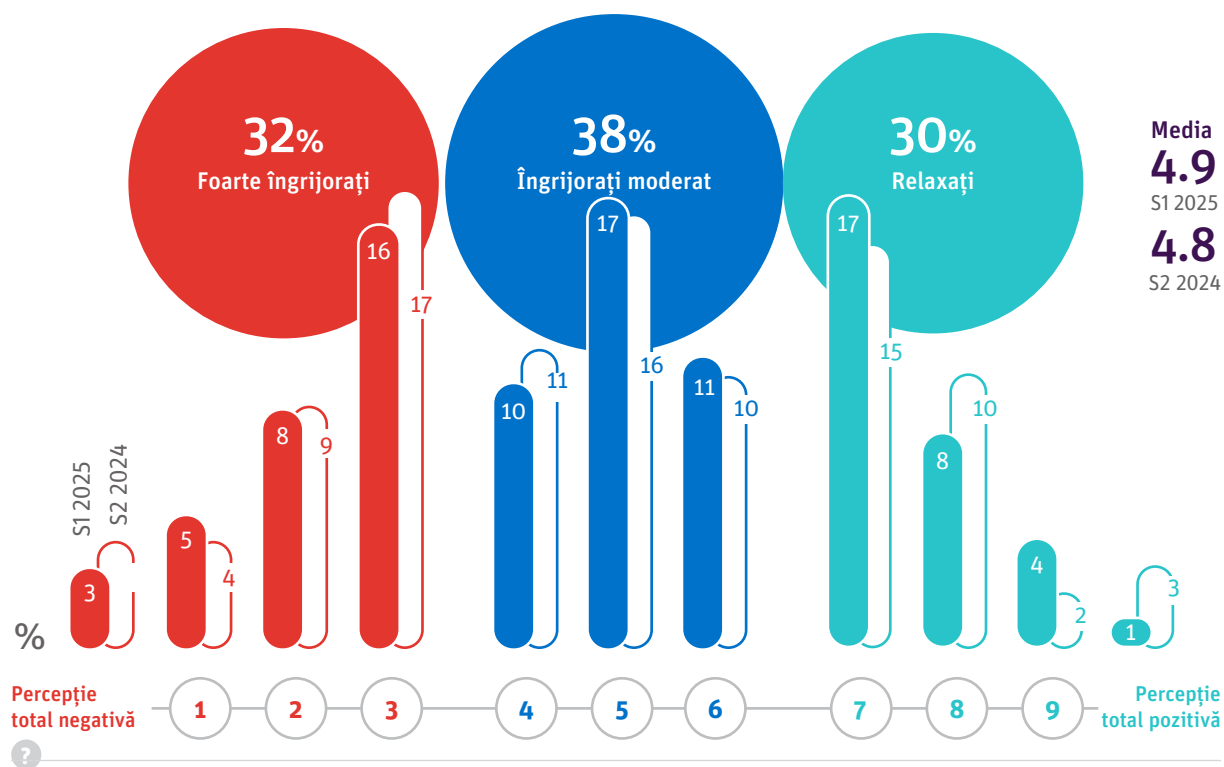
Scorurile rămân relativ constante în primul trimestru din 2025, comparativ cu finalul lui 2024.

Nu se observă o schimbare majoră nici a numărului celor foarte îngrijorați,

nici a celor foarte relaxați în ceea ce privește evoluția economiei naționale.

Chiar dacă situația politico-economică este incertă, iar oamenii de business pot fi mai precauți, business-urile nu își opresc motoarele. Se gândesc că, în măsura în care există riscuri, există și oportunități.

Iar în contextul în care lecția ultimilor ani a fost adaptabilitatea și flexibilitatea, găsirea de soluții în diverse contexte noi, blocajul și o atitudine fatalistă nu sunt o opțiune viabilă.

? Pe o scală de la 0 la 10, unde 0 înseamnă că sunteți foarte îngrijorat, iar 10 foarte relaxat cu privire la modul în care evoluează economia națională, unde vă situați?

Antreprenorii și managerii locali sunt mai degrabă în expectativă în ceea ce privește evoluția economiei naționale, în contextul persistenței incertitudinii politice.

O piață dominată de impredictibilitate politică și economică – în special în ceea ce privește investițiile, dar și legat de o anumită temperare a consumului – sunt factori care determină această atitudine precaută a oamenilor de afaceri cu privire la evoluția economiei naționale. Cu toate acestea, oamenii de business nu sunt pregătiți să „capituleze”; ei se concentrează pe business-ul propriu și pe găsirea unor

soluții – dacă nu de creștere, măcar de menținere a nivelului actual de activitate – fie prin accesarea unor noi piețe de desfacere, fie prin continuarea planurilor de investiții. În plus, consideră că economia României poate oferi în continuare multe oportunități de dezvoltare, tocmai pentru că nu este încă o piață saturată.

CEO OPINIONS

“Economia merge acum mai degrabă din inerție – continuă proiectele și investițiile deja începute, dar altfel lumea e în stand-by, stă și așteaptă să vadă ce se va întâmpla.”

Ovidiu Gogoșă, Electroplast

“Nu neapărat că s-au oprit motoarele, pentru că băncile au bani în continuare, a venit PNRR-ul, dar se adâncește incertitudinea. În business, însă, nu ai cum să te oprești. Noi suntem de părere că acum este cel mai bun moment să investești, în contextele acestea de criză, astfel încât atunci când piața își revine tu să fii pregătit să acoperi cererea.”

Alina Donici, Artesana

“Suntem pregătiți pentru două scenarii, cu sau fără război. Și dacă e cel mai negru scenariu, indiferent de criză, există un mod în care să supraviețuiești... iar în business-ul nostru putem genera oamenilor o stare de bine care ne poate face să rămânem relevanți.”

Damian Alexandru, AMD Nobel Pharmaceutical

“Mă preocupă mai mult problemele mele de business directe decât macroeconomia României. N-am ce face cu macroeconomia. Caut soluții la ce pot eu rezolva. Dacă se schimbă contextul macroeconomic, se schimbă și contextul business-ului meu. Mă adaptez. Văd atunci ce e de făcut.”

Annemarie Fabian, Solo

“Ce face politicul – dacă mărește sau nu taxele, TVA-ul, dacă războiul se extinde sau se termină – nu e sub controlul nostru. Trebuie să ne concentrăm pe ce putem controla și să păstrăm ce avem, poate chiar să adăugăm ceva.”

Veronica Preoteasa, Vedra SRL

“Eu mă consider mai realist, spre pesimist, dar cred că la nivelul economiei naționale sunt mai multe oportunități decât într-o economie dezvoltată.”

Mihai Șerban, Cardinal SRL

“Sunt foarte multe nișe neacoperite, categorii care lipsesc complet, care nu sunt deloc adresate. Există multiple oportunități de dezvoltare. Dar nu avem o administrație care să ia măsuri anticiclice. Și nu înțelegem un principiu foarte simplu: veniturile mai mari vin doar din investiții sau din creșterea calității.”

Adrian Cocan, Milkfarm

“Când vine vorba despre economia națională, nu sunt nici foarte îngrijorat, nici foarte relaxat. Dar o văd, să zicem, în direcția bună. Cred că acum sunt multe oportunități pe care ar trebui să le vedem. Deși nu ne ajută deloc cei care conduc... bănuiesc că războiul din Ucraina se va termina și cred că va fi o oportunitate bună. Plus investițiile în infrastructură, intrarea în Schengen...”

Ovidiu Andrei, Logicassa

Părerile legate de modul în care evoluează economia națională în funcție de domeniu

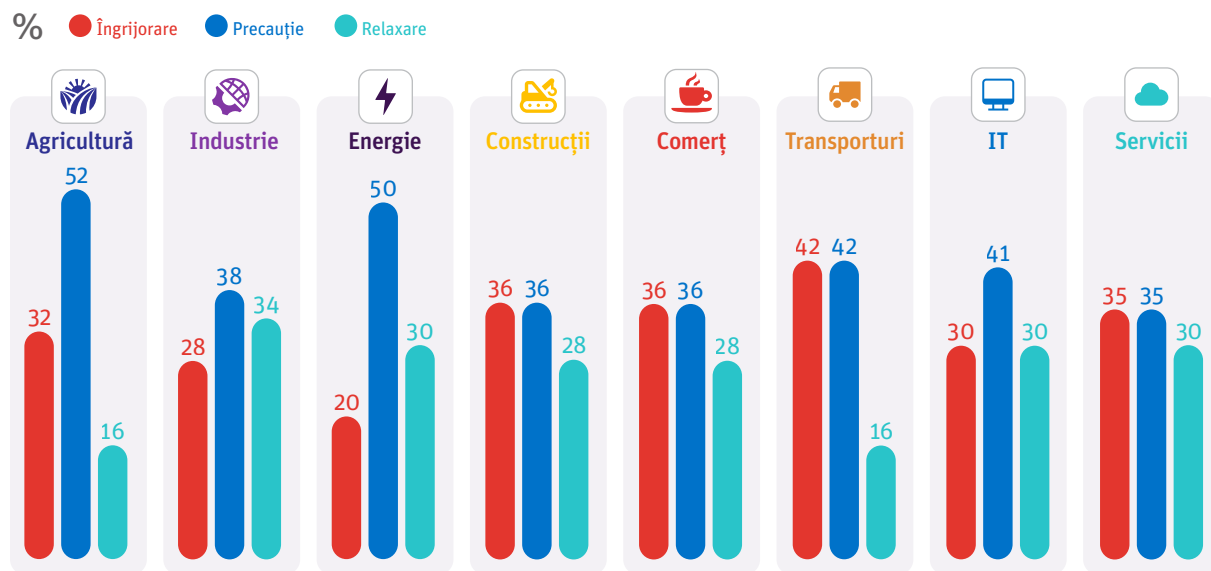
IT-ul și Serviciile sunt sectoarele care rămân cele mai pozitive și echilibrate și în 2025 (deși mai temperate comparativ cu 2024).

Energia este pe un trend ascendent, având în vedere contextul liberalizării prețurilor, dar și al unor proiecte de modernizare în sector.

Industria rămâne precaută în mare parte, deși crește procentul celor relaxați, pe fondul identificării unor oportunități în piață, în contextul în care sectorul este încă subdezvoltat.

Sectorul Agricultură este mai puțin pesimist comparativ cu 2024, în special datorită condițiilor meteo mai bune.

Transporturile, Comerțul și Construcțiile sunt cele mai rezervate (fiind foarte mult legate de consum, care este în scădere).

? Pe o scală de la 0 la 10, unde 0 înseamnă că sunteți foarte îngrijorat, iar 10 foarte relaxat cu privire la modul în care evoluează economia națională, unde vă situați?

CEO OPINIONS

“Firmele mici se pot asocia mai degrabă pentru a accesa o sursă de finanțare, dar nu mai mult. Nu reușesc să se organizeze astfel încât să fie și mai eficiente, mai productive.”

Agricultură, Companie mare

“Nu prea este o practică comună asocierea în agricultură.”

Cătălin Iliescu, Quatro Select SRL

“Vindem grâu și importăm făină din Italia... Avem cea mai mică subvenție pentru litrul de lapte din Europa.”

Adrian Cocan, Milkfarm

“Ordonanța de urgență emisă în noiembrie, referitoare la amânarea plăților scadente, poate avea efect de bumerang în defavoarea fermierilor, ducând la probleme de cash-flow și chiar faliment.”

Agri, Business mare

“Nu sunt investiții, depindem de vreme. În 2023 am avut CA 1,5 mil., iar în 2024 sub 1 mil.”

Cătălin Iliescu, Quatro Select SRL

Agricultură

Agricultura este considerată un sector mai puțin favorizat în general, din mai multe perspective: încă sunt mulți jucători mici care nu se asociază și care nu au o productivitate foarte bună. Se bazează foarte mult pe vânzarea de materii prime și nu de mărfuri cu valoare adăugată. De multe ori, politicile de susținere a sectorului nu sunt suficiente sau nu sunt foarte bine gândite.

Pe de altă parte, oportunitățile pot veni din condițiile meteo favorabile în prima parte a anului și din posibilitatea unor investiții necesare („nu au făcut investiții de mulți ani / trebuie să crească productivitatea”).

Industrie

Industria este, în general, văzută ca un sector al economiei subdezvoltat și supus constant unor presiuni, mai ales pentru că nu există suficiente surse de materii prime la nivel local. Oportunitățile vin, pe de o parte, din continuarea planului de investiții publice. O altă oportunitate vine din dezvoltarea de noi produse și regândirea modelelor de business.

CEO OPINIONS

“Noi am vrea să ne luăm ambalajele de sticlă din România, dar singurul producător local, Stirom, nu are capacitatea de producție necesară să ne satisfacă cererea.”

Adrian Cocan, Milkfarm

“Se constată o contracție a sectorului în ultimii 2–3 ani.”

Mihai Șerban, Cardinal

“Avem un deficit bugetar foarte mare în zona de export și import, mai ales pe partea de produse chimice. La noi nu se mai produce aproape nimic.”

Veronica Preoteasa, Vedra SRL

“Oportunitățile vin din proiectele de investiții din țară: modernizarea liniilor feroviare, a autostrăzilor, construcția de tuneluri, aeroporturi, grădinițe, școli, centre de cazare. Acestea sunt oportunitățile noastre și motivele pentru care nu ne oprim sau blocăm.”

Ovidiu Gogoșă, Electroplast

“Am devenit mai proactivi pentru a contracara contracția din sectorul de activitate. Ne-am dezvoltat un departament de R&D pentru a crea produse noi, mai atractive. Suntem foarte flexibili, ne mulăm pe cerințele clienților și putem satisface orice nevoie.”

Mihai Șerban, Cardinal

Energie

În sectorul energetic se remarcă o creștere a gradului de relaxare, mai ales în rândul operatorilor care lucrează la optimizarea eficienței și productivității. Sunt continuate proiecte începute anterior, iar optimismul este legat de potențiale investiții în hidrocentrale sau utilizarea gazelor din Marea Neagră.

Totuși, persistă incertitudini generate de legislația de mediu impusă de Uniunea Europeană, dar și de disponibilitatea fondurilor europene în noul context internațional.

“În domeniul meu, lucrurile progresează excepțional de bine. Trendul de modernizare a sistemului de termoficare e clar. Toți speră să se pună în funcțiune proiecte precum hidrocentrala Tarnița sau să avanseze discuțiile despre utilizarea gazelor din Marea Neagră. Când ai o cantitate mai mare de energie produsă, prețul ar trebui să se mențină sau chiar să scadă.

Însă, dacă se continuă cu condițiile stricte impuse de Uniunea Europeană în materie de mediu, lucrurile devin dificile. Din energie verde nu poți acoperi necesarul de căldură la fel ca din combustibili fosili, din gaze naturale. Noua conjunctură internațională, în care fondurile se redistribuie spre diminuarea conflictelor, ar putea afecta proiectele în desfășurare: s-ar putea să nu se mai deconteze sau să nu mai fie disponibile investițiile.”

Liviu Popa, Termoficare Constanța

“Am văzut în energie multe proiecte începute care continuă, ceea ce este foarte benefic.”

Ovidiu Andrei, Logica

“Încă se construiește, însă există un grad foarte mare de incertitudine legat de cum va evolua sectorul: dacă vor mai avea loc investițiile promise, dacă vor mai fi alocate fonduri europene... sunt destul de multe necunoscute.”

Nespecificat, Construcții, Companie mare*

“Chiar anul ăsta am câștigat un client pe Italia și sper să continuăm, pentru că, în domeniul acesta al caselor de lemn – și în România, și în țările din vest – este un domeniu de nișă care va crește mult pe trendul acesta de economie, ecologie. În plus, faptul că sunt prefabricate reduce din problema cu forța de muncă.”

Ovidiu Andrei, Logicassa

“Pe partea cealaltă, situațiile și momentele astea, anii ăștia, oferă și foarte multe oportunități. Noi ne uităm după oportunități. De exemplu, în perioadele dificile, am luat deja decizia și am anunțat public, inclusiv la ZFE, că pregătim o nouă investiție de 10 milioane de euro într-o fabrică de brânzeturi.

Viziunea noastră este că în perioadele astea trebuie investit, ca în momentul în care piața se reasează și lucrurile sunt ok, să fim pregătiți pentru creștere. Și este foarte important să ai grijă de marca ta – fără un brand solid, nu ai stabilitate.”

Alina Donici, Artesana

“Noi lucrăm cu foarte multe companii de transport, atât din Europa cât și din România, și spuneau că este mult mai simplu, că nu mai pierd timpul acolo. Și atunci, normal că este un foarte mare beneficiu. Indubitabil este un beneficiu... pentru că timpul costă bani.”

Veronica Preoteasa, Vedra SRL

Construcții

Există o apetență constantă a românilor pentru a avea propria lor locuință, motiv pentru care sectorul construcțiilor își va păstra relevanța, chiar dacă o posibilă contracție este considerată iminentă. Rezervele privind evoluția sectorului se leagă de incertitudinile privind continuarea planului de investiții, alocarea fondurilor europene și creșterea costurilor cu materiile prime, care pot pune o presiune suplimentară.

Totuși, oportunitățile și potențiala „salvare” a sectorului vin din specializare și extinderea pe piețele internaționale – mai ales în domenii de nișă, precum casele prefabricate din lemn, care pot contribui și la reducerea presiunii legate de forța de muncă.

Comerț

Transporturi

Comerțul și transporturile sunt domenii care se influențează reciproc, iar contracția consumului din ultima perioadă îi determină pe actorii acestor segmente să adopte o atitudine rezervată.

Cu toate acestea, în comerț există și o serie de oportunități – în special în perioadele de criză – în care produsele premium pot beneficia de investiții strategice.

În același timp, sectorul transporturilor a avut un avantaj major recent: intrarea României în Schengen. Aceasta a dus la eficientizarea fluxurilor de transport, prin reducerea timpilor de așteptare la granițe, cu impact pozitiv asupra costurilor.

IT

În sectorul IT se păstrează un nivel mai ridicat al gradului de relaxare cu privire la evoluția industriei.

În ciuda noului regim de taxe și a contractării industriei, există un apetit considerabil pentru zona de automatizare și digitalizare, menită să simplifice și să eficientizeze munca.

De asemenea, în sectorul serviciilor, oamenii de afaceri sunt mult mai atenți la marje și la adaptările necesare pentru a rămâne competitivi, fiind pregătiți să ia decizii rapide, să reducă din profit sau să eficientizeze operațiunile.

“Chiar dacă se simte un oarecare blocaj, eu cred că există și oportunități, mai ales în zona în care activez eu – ca PFA, business mic – unde omul își mai ia un al doilea job, își mai deschide o firmă pentru venituri suplimentare și are nevoie de soluțiile mele digitale. Sau poate companiile vor să optimizeze fiscal și, atunci, mută o parte din contracte către colaboratori.”

Annemarie Fabian, Solo

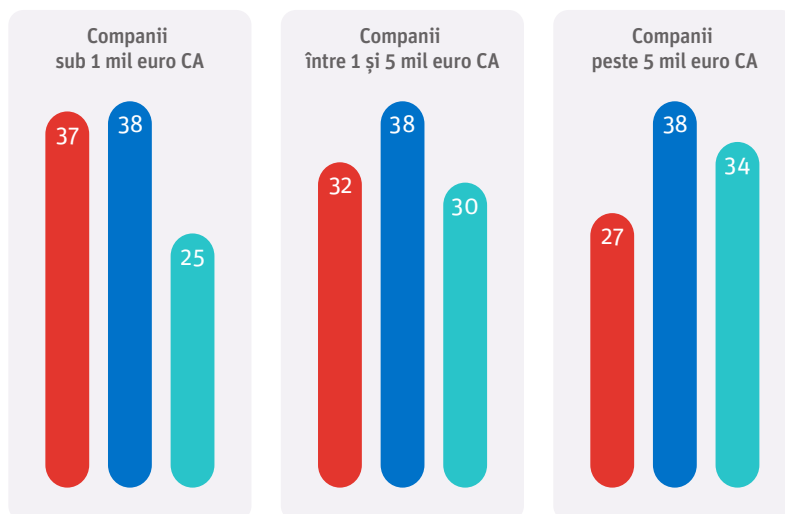
“Sunt în continuare oportunități în România, doar că va fi mult mai greu să facem banii. Trebuie să rămâi agil, să ai curajul să iei decizii. Trebuie să reducem fie din marja de profit, fie să găsim soluții de eficientizare. Și întotdeauna există astfel de soluții.”

Adrian Hălmăgean, Avis

Percepții în funcție de dimensiunea companiilor

Companiile mari sunt cele mai optimiste – au cel mai ridicat nivel de relaxare și cel mai redus nivel de îngrijorare. În schimb, companiile mici sunt mai precaute sau chiar îngrijorate, deoarece sunt mult mai ușor de destabilizat.

% ● Îngrijorare ● Precauție ● Relaxare

? Pe o scală de la 0 la 10, unde 0 înseamnă că sunteți foarte îngrijorat, iar 10 foarte relaxat cu privire la modul în care evoluează economia națională, unde vă situați?

“Este într-adevăr mult mai greu pentru o companie mică. Ești afectat de orice dezechilibru – cum ar fi să nu ai, într-o lună, suficienți bani pentru salarii, pentru că nu ai încasat niște facturi.”

Adrian Hălmăgean, AVIS

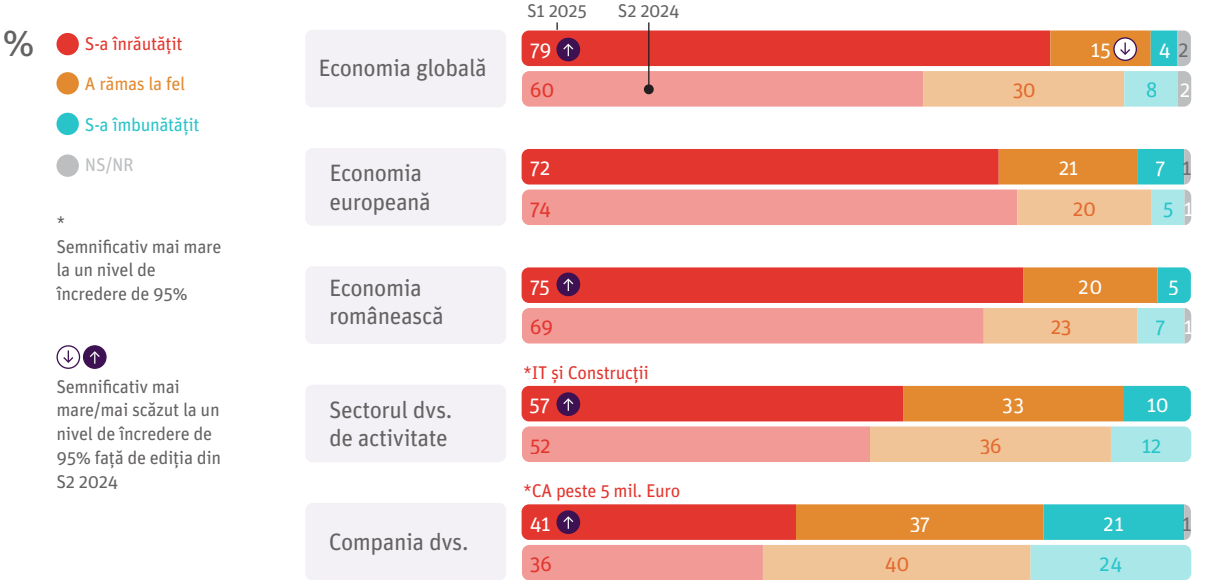
“Pentru fermierii mici, de exemplu, neacordarea finanțărilor – în contextul în care furnizorii de astfel de servicii devin tot mai selectivi – combinată cu amânarea unor plăți, poate duce rapid la blocaje cauzate de lipsa de cash-flow.”

Companie mare, Agricultură

În ultimele 6 luni, pentru unul din trei manageri români, situația companiei lor s-a înrăutățit

Optimismul față de starea economiei este în scădere. Majoritatea managerilor se arată nesatisfăcuți de evoluția propriilor companii (fie că aceasta se deteriorează, fie că stagnează), iar aceștia manifestă o viziune pesimistă și în ceea ce privește economia sectorului în care activează, dar și la nivel național, european sau global.

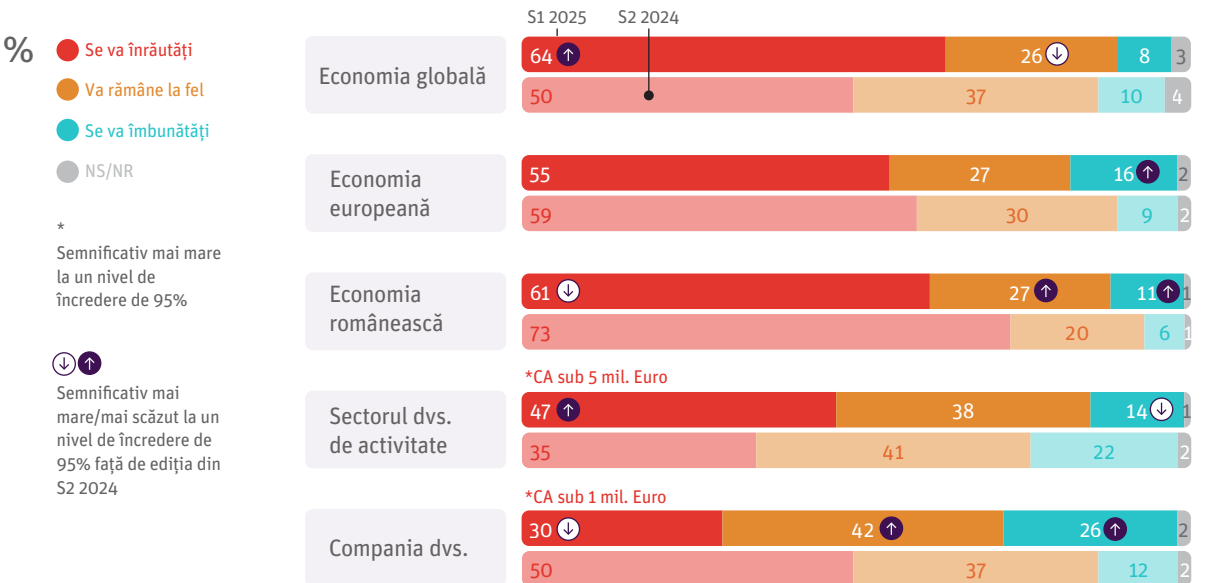
Percepția generală este că situația economică s-a deteriorat.

? În opinia dvs., în ultimele 6 luni, starea lucrurilor din...

În următoarele 6 luni, majoritatea managerilor consideră că va exista o evoluție constantă la nivelul propriei companii

Un număr semnificativ mai mic de manageri cred că situația companiei lor se va înrăutăți, în timp ce semnificativ mai mulți sunt de părere că aceasta va rămâne constantă sau chiar se va îmbunătăți – chiar dacă păstrează o viziune pesimistă asupra economiei globale.

? Cum credeți că va evolua în următoarele 6 luni starea lucrurilor din...?

Antreprenorii și managerii locali se declară mai încrezători în economia europeană comparativ cu cea globală, precum și în propria companie, comparativ cu evoluția sectorului.

Per total, oamenii de business au o atitudine mai degrabă negativă când se gândesc la economia globală, lucru care este strâns legat de impactul pe care îl are guvernarea din America, ce generează un grad ridicat de incertitudine.

Totuși, la nivelul economiei europene se manifestă un grad mai mare de încredere, deși acesta este departe de a fi unul relaxat. Deși există probleme structurale – taxe și impozite mari, lipsă de apetit pentru risc, dificultăți în agricultură și în industria auto – apar și semnale pozitive, cum ar fi coeziunea statelor membre și planurile comune de investiții, care aduc speranță privind apariția unor noi oportunități pentru economia românească.

În ceea ce privește propriile companii, oamenii de afaceri din România tind să fie mai optimiști. Crizele succesive prin care au trecut în ultimii ani îi determină să se concentreze pe ceea ce pot controla: alegerea cu grijă a partenerilor, extinderea pe piețe externe, investițiile în marketing și consolidarea cash-flow-ului.

Există o convingere că România este încă o piață cu potențial de creștere, iar antreprenorii români sunt apreciați pentru reziliența și capacitatea lor de a continua chiar și în condiții dificile.

CEO OPINIONS

“Geopolitica e foarte complicată în momentul de față, cu mesajele de înarmare a Europei, cu mesajele și acțiunile lui Trump.”

Ovidiu Gogoasă, Electroplast

“Există o teamă generalizată care duce la blocaje. E foarte multă precauție și, poate, chiar și o scădere a productivității provocată de gradul de tensiune existent – eu văd asta în jurul meu, la parteneri, am văzut probleme în relații etc.”

Damian Alexandru, AMD Nobel Pharmaceutical

“Europa are niște probleme structurale majore – taxe și impozite prea mari și o mai mică apetență pentru risc, în ciuda faptului că are mai mulți bani în bănci decât SUA.”

Adrian Cocan, Milkfarm

“Economia europeană nu este roz: au crescut taxele vamale, care pot influența negativ industria; Germania nu merge grozav; sunt probleme în agricultură în mai multe țări și dificultăți în industria auto.”

Liviu Popa, Termoficare Constanța

“Părerea mea este că actuala conjunctură va ajuta Europa, care a stat în adormire. Cred că se va trezi și va deveni mai puternică. Iar în acest context, noi vom avea noroc că suntem aici. Sunt fonduri europene, PNRR etc.”

Ovidiu Gogoasă / Olimpia Miclăuș, Electroplast

“Încercăm să ne alegem cu grijă partenerii cu care lucrăm – să fie solvabili, să nu aibă probleme cu plățile.”

Veronica Preoteasa, Vedra SRL

“Încercăm să ne extindem către alte piețe din afara României.”

Alina Donici, Artesana / **Ovidiu Andrei**, Logicassa

“Eu creez credibilitate în partenerii mei, fac eforturi de marketing, astfel încât atunci când apar oportunități, ei să mi le ofere mie prima dată.”

Damian Alexandru, AMD Nobel Pharmaceutical

“Sunt multe companii acum care se concentrează pe a avea o rezervă de cash.”

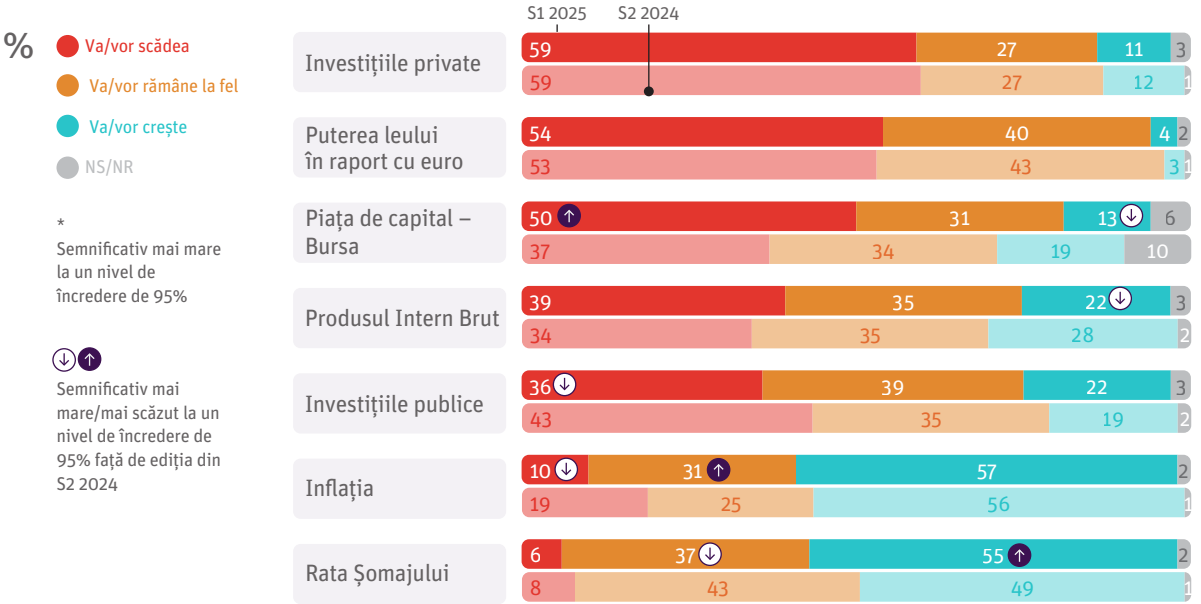
Adrian Hălmăgean, Avis

“Trebuie să vedem oportunitățile... Practic, noi, antreprenorii – cei care lucrăm efectiv – suntem cei care facem lucrurile să se întâmple. Și fiecare dintre noi, făcându-și treaba, contribuie la economia națională. Iar noi, ca antreprenori, trebuie să fim alerți, să fim reactivi, dar să continuăm să facem ceea ce știm cel mai bine. Adică, mergem înainte ca totul să fie bine.”

Ovidiu Andrei, Logicassa

Peste jumătate dintre manageri estimează că investițiile private vor scădea în următoarele șase luni.

Managerii români anticipează o creștere a inflației în această perioadă, alături de o creștere a ratei șomajului, o scădere a produsului intern brut și o depreciere a leului față de euro. În plus, aceștia se așteaptă la o diminuare a investițiilor atât în sectorul privat, cât și în cel public.

În următoarele 6 luni, cum credeți că vor evolua în România...?

Oamenii de business locali anticipează mai degrabă o stagnare a principalilor indicatori economici

Antreprenorii și managerii locali au o atitudine mai degrabă rezervată cu privire la evoluția indicatorilor economici ai României.

PIB – este, în general, estimat că va beneficia de o mică creștere, dar care vine mai degrabă „din inerție” și va fi oricum sub nivelul prognozat, la fel ca și în anul precedent. Nu se observă o politică clară de susținere a economiei și a producției locale.

Inflație – este estimată ca fiind în creștere sau, în cel mai bun caz, stagnând la un nivel ridicat. Planează multă incertitudine legată de politicile fiscale și de evoluția cursului valutar (în funcție de intervențiile BNR).

Piața forței de muncă – se estimează o creștere a disponibilizărilor în sectoare afectate de contracții (precum industria auto), însă antreprenorii nu consideră că acest aspect va avea un impact major asupra propriului business. Presiunea pe salariile oamenilor competenți – în special în zona de „blue collars” – va continua să crească.

Investiții – sunt privite cu prudență. Multe companii se așteaptă ca investițiile publice anunțate (în școli, spitale, infrastructură) să continue, ca parte a efortului României de a se alinia așteptărilor UE – fapt ce ar putea stimula economia. Cu toate acestea, când vine vorba de investiții private, se conturează o atitudine de așteptare: oamenii de business vor prefera să fie prudenți și să nu „arunce” cash-ul fără o justificare solidă.

CEO OPINIONS

“Dacă ne uităm la datele istorice de până la 1 ianuarie, ar trebui să existe o creștere, dar mai mult din inerție. Nu pare că avem vreo măsură centralizată, intenționată, iar Guvernul nu pare dispus – nici acum, nici după alegeri – să-și reducă din cheltuieli.”

Adrian Cocan, Milkfarm

“În momentul acesta, din ce văd în media, inflația din România este printre cele mai ridicate din Europa. Nu văd elemente care să determine diminuarea inflației.”

Liviu Popa, Termoficare Constanța

“Inflația va continua atât timp cât statul român își mărește toate tarifele.”

Adrian Hălmăgean, Avis

“Există, pe de-o parte, concedieri – le vedem în foarte multe locuri – iar probabilitatea ca volumul de bunuri și servicii să scadă este destul de mare, ceea ce nu e un semn bun.”

Adrian Cocan, Milkfarm

“Mai vedem o temperare a așteptărilor, dar totuși fluctuația noastră rămâne.”

Ovidiu Gogoșă/Olimpia Miclăuș, Electroplast

“E o piață dezechilibrată, în care e mai multă nevoie de forță de muncă decât oameni dispuși să muncească. Și în plus, nu văd de unde ar putea apărea încă 200.000 de oameni care să aibă chef de muncă, astfel încât business-urile să crească mai repede.”

Adrian Hălmăgean, Avis

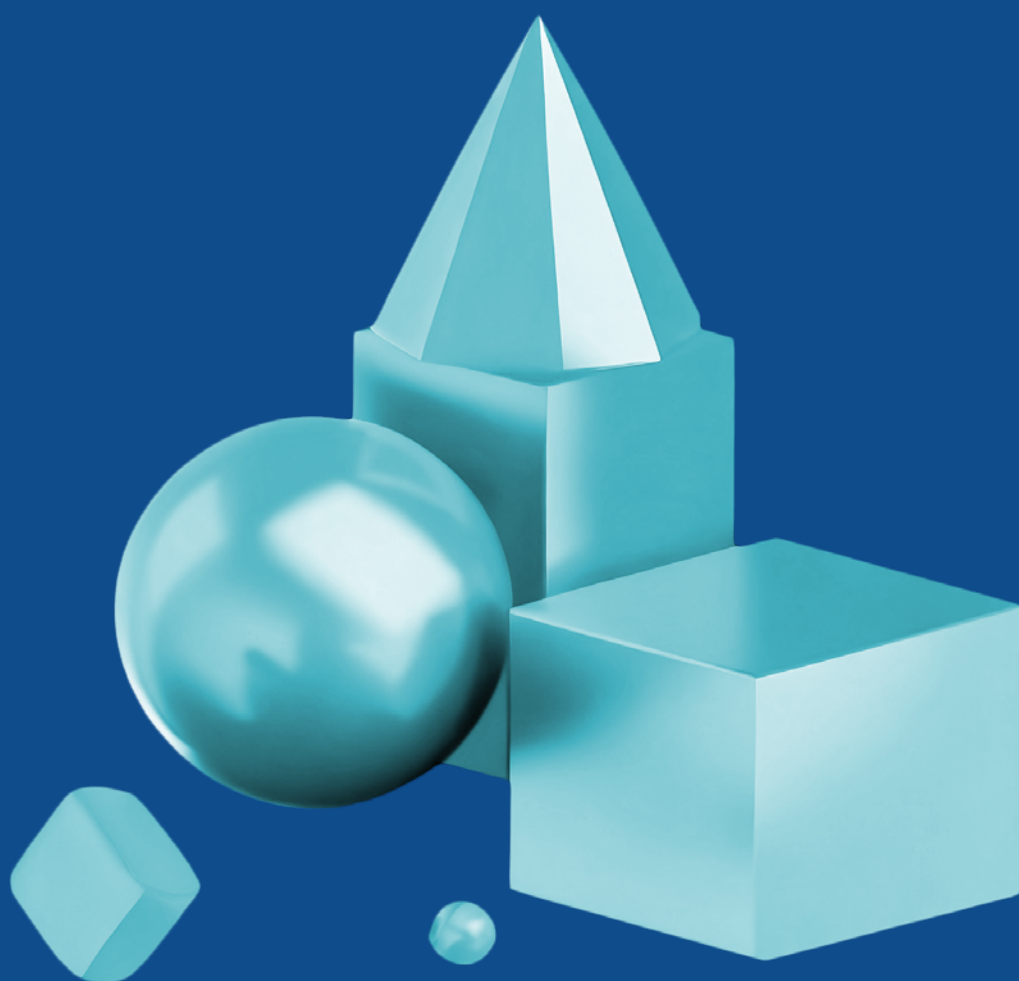
Concluzii capitole

Managerii români afișează în continuare o atitudine mai degrabă rezervată referitor la evoluția economiei și a investițiilor în următoarele 6 luni.

- Deși majoritatea managerilor adoptă o atitudine precaută față de evoluția economică, **nivelul de optimism privind viitorul acesteia a rămas relativ constant față de valul anterior**, doar 30% dintre respondenți declarându-se relaxați în legătură cu situația economică din România.
- Această tendință reflectă percepția unei economii marcate de incertitudini și riscuri potențiale, precum instabilitatea politică sau fluctuațiile pieței. Cu toate acestea, încrederea în propriile companii și în sectoarele în care activează sugerează că **managerii identifică în continuare oportunități de creștere și adaptare, chiar și într-un climat economic instabil.**
- **Managerii anticipează o creștere a inflației și în acest an (57%).** Totodată, 39% dintre ei (față de 34% în S2 2024) se așteaptă la o scădere a PIB-ului, iar 54% prevăd o depreciere a leului în raport cu euro – valori care rămân, în mare parte, stabile comparativ cu S2 2024.
- Cu toate acestea, comparativ cu valul anterior, se observă o **ușoară creștere a încrederii în economia românească și în evoluția propriilor companii.**
- Pe de altă parte, **managerii sunt mai îngrijorați în privința economiei globale – 64% dintre ei consideră că aceasta se va înrăutăți**, reflectând incertitudinile generate de schimbările politice internaționale.

02.

Care sunt principalele
preocupări și planuri
de viitor?

Îngrijorări în perioada următoare

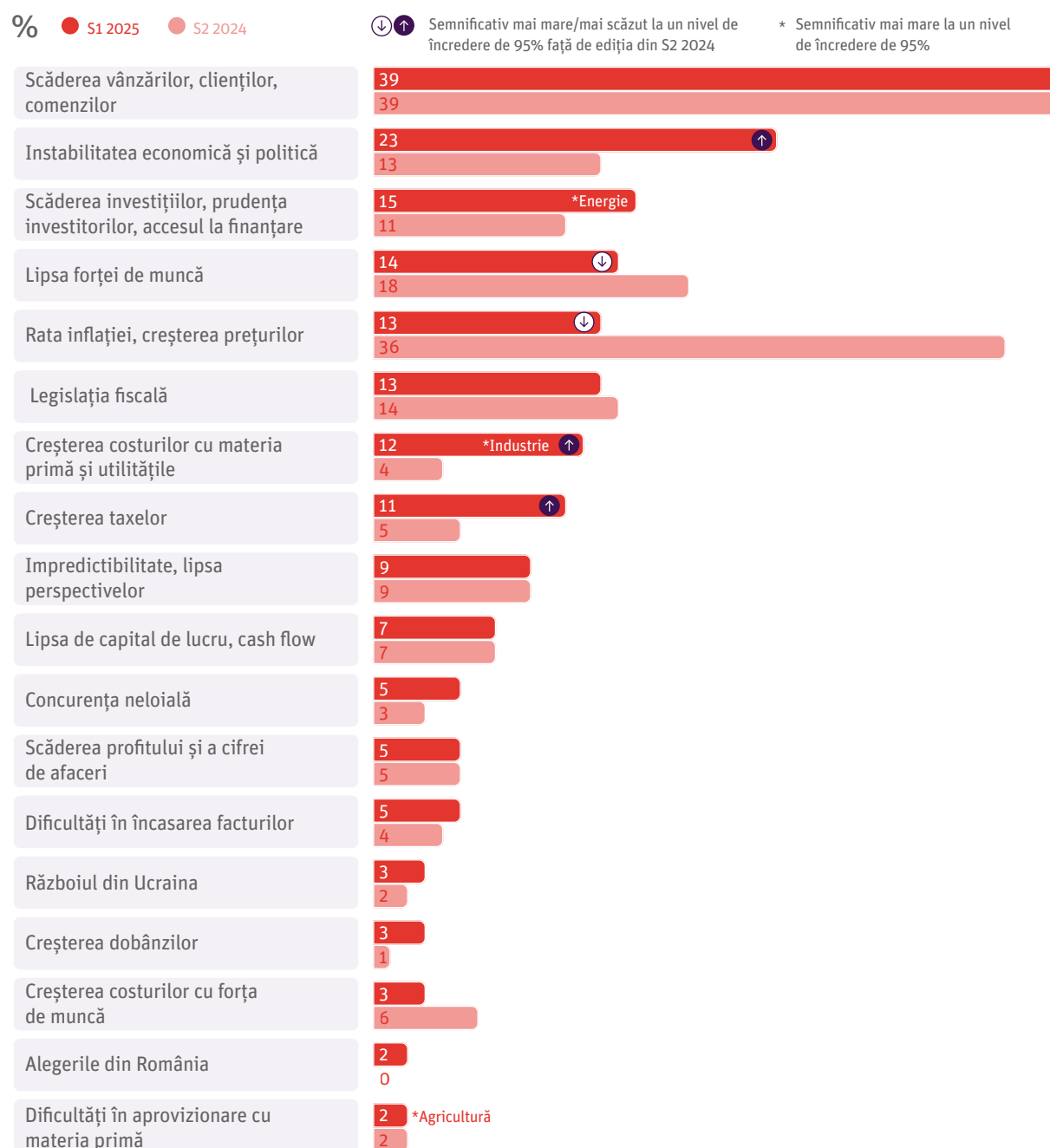
Cele mai frecvente temeri în rândul managerilor și antreprenorilor rămân legate de scăderea vânzărilor, a clienților și a comenzilor – un aspect menționat de 39% dintre respondenți, procent similar cu cel înregistrat în valul anterior al studiului.

În schimb, instabilitatea economică și politică urcă semnificativ în clasamentul preocupărilor, fiind menționată de 23% dintre participanți. Se remarcă o adâncire a incertitudinii, resimțită și exprimată în mod repetat de majoritatea celor chestionați.

În acest context, crește și îngrijorarea legată de scăderea investițiilor, prudența investitorilor și dificultățile de acces la finanțare – 15% dintre

respondenți menționează aceste riscuri, percepend că în climatul economic și geopolitic actual este posibil ca planurile de investiții să fie amânate sau chiar anulate.

Totodată, creșterea costurilor devine o preocupare manifestă, pe fondul unei concurențe mai mari pentru resurse și al așteptărilor legate de majorarea costurilor cu energia, în urma liberalizării prețurilor.

? Numiți principalele îngrijorări cu privire la activitatea companiei dvs, în perioada următoare. (întrebare deschisă)

Oportunități în perioada următoare

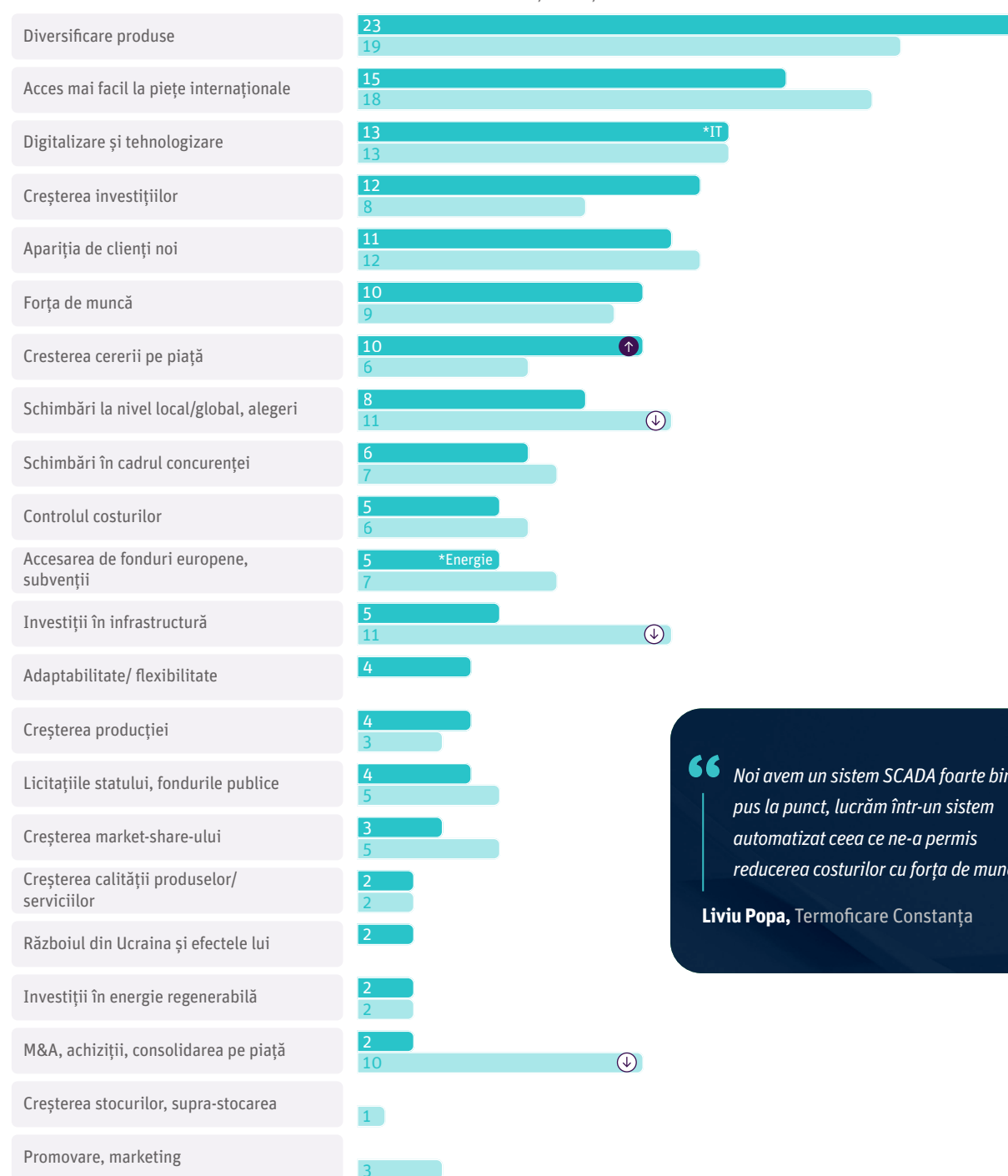
Diversificarea produselor rămâne principala direcție percepută ca oportunitate, fiind menționată de 23% dintre respondenți, în creștere față de ediția anterioară. Este o oportunitate care apare la nivelul mai multor sectoare (industrie, construcții, comerț/ FMCG, energie etc.)

Accesul mai facil la piețele internaționale (15%) și digitalizarea/ tehnologizarea (13%) completează topul. Acestea din urmă sunt asociate în mod special cu sectorul IT, însă toate sectoarele văd un potențial în ideea de a-și crește productivitatea prin intermediul automatizării

Alte oportunități relevante sunt creșterea investițiilor (12%) și apariția de noi clienți (11%), ambele în ușoară creștere față de S2 2024.

Se remarcă o evoluție semnificativ pozitivă și în ceea ce privește percepția asupra posibilității ca cererea din piață să fie stimulată / să crească (prin scăderea stării de incertitudine) – 10% dintre companii consideră că aceasta ar putea genera noi oportunități.

% ● S1 2025 ● S2 2024

↓ ↑ Semnificativ mai mare/măi scăzut la un nivel de încredere de 95% față de ediția din S2 2024

* Semnificativ mai mare la un nivel de încredere de 95%

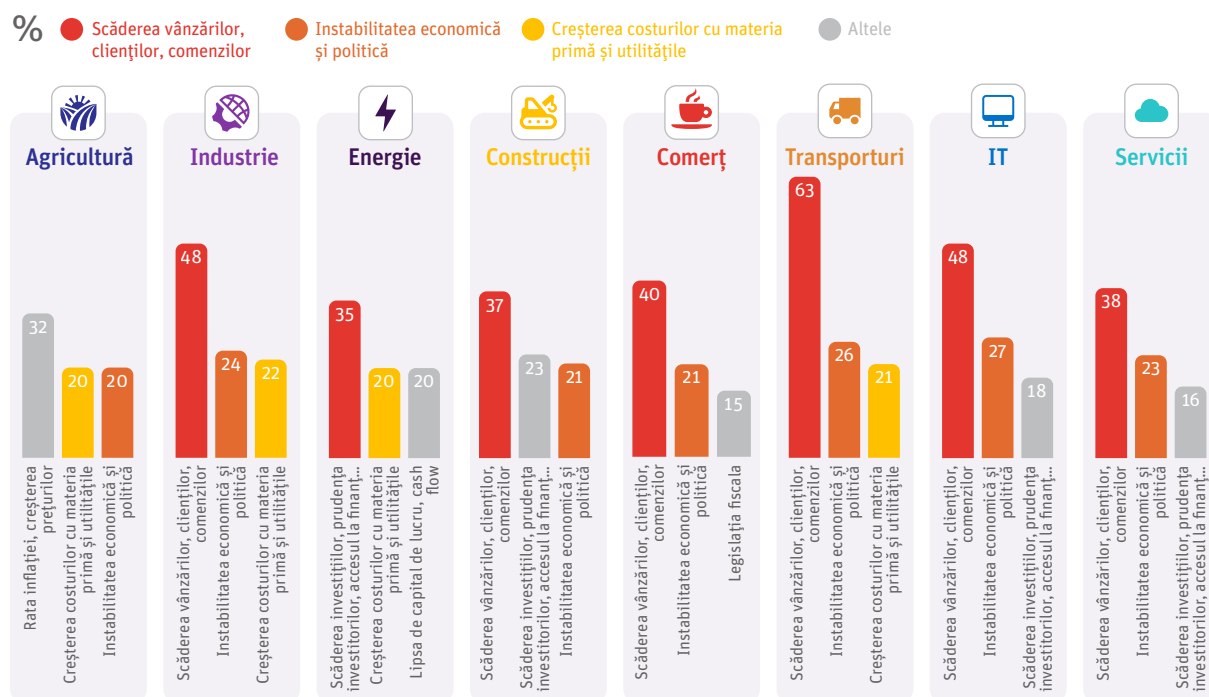
“Noi avem un sistem SCADA foarte bine pus la punct, lucrăm într-un sistem automatizat ceea ce ne-a permis reducerea costurilor cu forța de muncă”

Liviu Popa, Termoficare Constanța

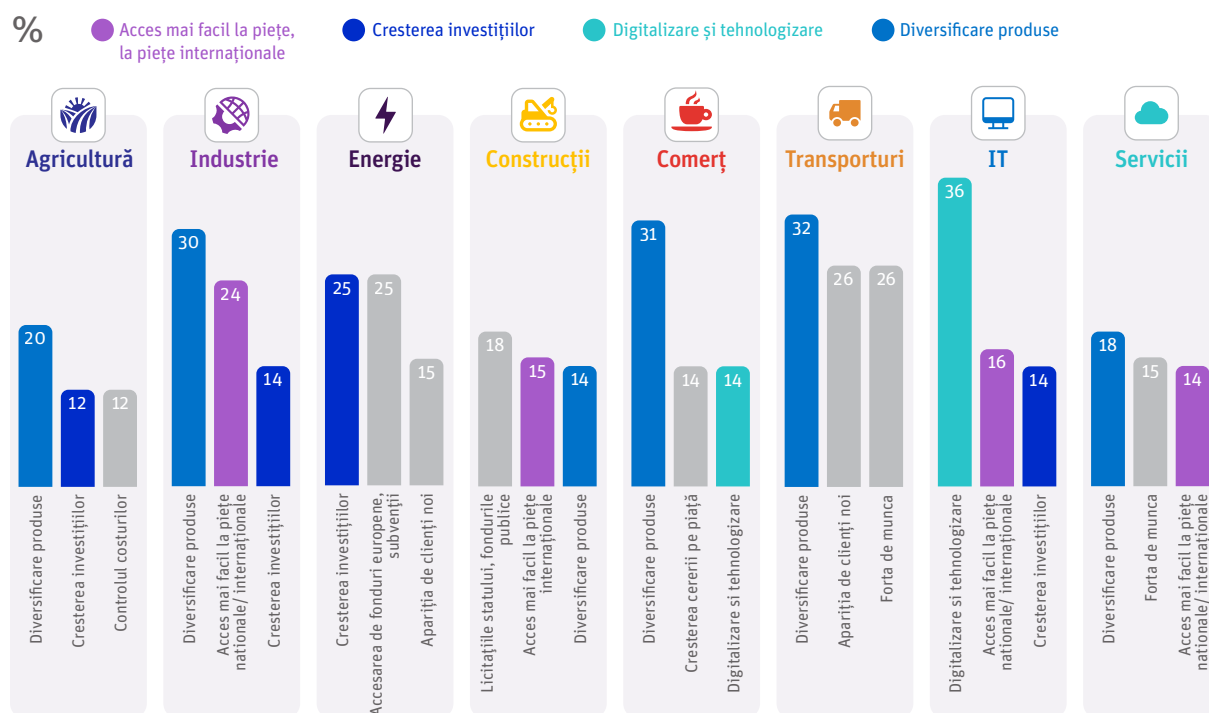
Numiți principalele oportunități în activitatea companiei dvs, în perioada următoare. (întrebare deschisă)

Top 3 îngrijorări la nivelul celor 8 domenii de activitate

? Numiți principalele îngrijorări cu privire la activitatea companiei dvs, în perioada următoare. (întrebare deschisă)

Top 3 oportunități la nivelul celor 8 domenii de activitate

? Numiți principalele oportunități cu privire la activitatea companiei dvs, în perioada următoare. (întrebare deschisă)

Principalele îngrijorări ale oamenilor de afaceri sunt legate de scăderea constantă și vizibilă a cererii, precum și de instabilitatea piețelor, în detrimentul altor teme precum rata inflației (care este percepută ca fiind constantă) și lipsa forței de muncă (primită mai degrabă în contextul valului de concedieri existente sau preconizate).

Agricultură

În acest sector, principalele temeri rămân legate de instabilitate și inflație, întrucât agricultura este foarte sensibilă la variațiile de prețuri. Comparativ cu 2024, anul

acesta apare mult mai puternic îngrijorarea legată de creșterea costurilor cu utilajele și materia primă – aspect ce înlocuiește preocuparea mai generală privind dificultatea de aprovizionare. Această schimbare vine, cel mai probabil, din dificultățile de

accesare a finanțărilor (mai ales pentru jucătorii mici), dar și din lipsa investițiilor în utilaje în ultimii ani, o lipsă care acum se resimte în nivelul redus de productivitate, mai ales în rândul companiilor mici.

Industrie

Managerii din industrie resimt o presiune tot mai mare în ceea ce privește scăderea cererii, în special în rândul companiilor care se adresează pieței de consumatori finali. De asemenea, se amplifică îngrijorările legate de costurile cu materia primă, în contextul liberalizării pieței energiei și a gazului, al diverselor tarife și al inflației.

Consumul de white goods este și va fi afectat rapid, pentru că oamenii nu își vor mai schimba frigiderul atât de des. Piața de B2B e mai sigură, pentru că încă se fac investiții.”

Ovidiu Gogoasă, Electroplast

Energie

În acest sector crește semnificativ îngrijorarea legată de scăderea investițiilor. În plus, apare tot mai accentuată problema cash flow-ului, pe fondul unor termene mari de plată care împiedică o previzionare clară a cheltuielilor, în special când apar întârzieri în încasări.

Nu este sigur dacă vom mai primi rambursări pe fondurile angajate. În momentul în care fac achiziții de materiale – țeavă, de exemplu – găsesc foarte greu pe plan local, ceea ce înseamnă un preț mai ridicat.”

Liviu Popa, Termoficare Constanța

Construcții

În construcții, principalele îngrijorări sunt legate de nivelul cererii – în special în zona rezidențială – precum și de impredictibilitatea privind menținerea investițiilor publice anunțate în școli, spitale și infrastructură. În schimb, forța de muncă este percepută ca o provocare mai redusă, existând fie o reîntoarcere a lucrătorilor din diaspora, fie soluția importului de forță de muncă din Asia.

Chiar și cu fondurile europene este o anumită incertitudine.”

Construcții, Companie mare

Observăm aici, în Bacău, o dorință a oamenilor de a se întoarce acasă.”

Ovidiu Andrei, Logicassa

Comerț

Transporturi

Principala îngrijorare a acestor sectoare se referă la scăderea

cererii (într-un procent mai mare vs. 2024). Acest lucru este datorat scăderii vizibile a consumului în ultima perioadă de timp, iar în contextul incertitudinii actuale nu este previzionată o creștere a acestuia. În plus, în cazul celor

ce activează în comerț, apare și presiunea datorată creșterii taxelor pentru bunuri care anterior beneficiau de facilități, ceea ce duce la o creștere de costuri.

CEO OPINIONS

“...e o stagnare, toată lumea este mult mai precaută, așteaptă, s-au oprit investiții.”

Annemarie Fabian, Solo

IT

Servicii

Și aceste sectoare sunt marcate de aceeași îngrijorare privitoare la scăderea cererii (care este un factor nou în topul îngrijorărilor la nivelul sectorului servicii). Instabilitatea politică și economică este mai pregnantă în 2025 vs. 2024, în special în sectorul IT (lovit de eliminarea facilităților,

dar și de reducerea investițiilor). În special în segmentul de start-up-uri se observă o apetență mai mică spre investiții. În plus, creșterea dobânzilor face ca finanțarea să fie mai puțin accesibilă.

Principalele oportunități rămân, ca și în 2024, cele legate de extinderea pe alte piețe, diversificarea și digitalizare, și apare necesitatea investițiilor.

Agricultură

Business-urile din industrie devin mult mai conștiente de necesitatea diversificării produselor oferite (ex. nu doar materie primă, dar produse cu valoare adăugată). De asemenea, resimt cu mai mare

presiune necesitatea investițiilor care să le ofere oportunitatea de a se dezvolta (mai ales la nivelul firmelor mici, care nu au atât de multe oportunități de finanțare). Investițiile (în utilaje

mai performante și nu doar subvențiile) îi pot ajuta să crească productivitatea mai degrabă decât să se orienteze doar spre menținerea sub control a costurilor.

Industrie

Apar mult mai pregnant oportunitățile pe care le pot aduce investițiile (nu doar cele legate de fondurile europene) în acest sector. Industria se poate dovedi

un adevărat factor de creștere a economiei locale prin acces mai facil la materii atât de necesare în multe alte sectoare. În același timp, ar crește reziliența economiei

în general, făcând-o mai puțin dependentă de surse externe de materiale.

Energie

Accesarea de fonduri europene rămâne în continuare o oportunitate importantă pentru acest sector. Totuși, se observă o creștere a oportunității pe care investițiile, în general, le pot aduce sectorului.

Digitalizarea este mai puțin pregnantă ca oportunitate.

Se fac eforturi de introducere a anumitor automatizări, însă în acest sector este în continuare necesară forța de muncă calificată pentru întreținerea aparaturilor / pentru mentenanță

Aș vedea o oportunitate în investiții la nivelul blocurilor vechi, care ar putea aduce la o eficientizare a consumului. Am mai avut un proiect de captare a apelor de la Cernavodă, care vin deja la o temperatură de +50 grade Celsius, care ne-ar permite să avem un cost mai mic cu încălzirea apei...”

Liviu Popa, Termoficare Constanța

Construcții

Apare cu mai mare prioritate oportunitatea creșterii investițiilor în acest sector (dincolo de proiectele publice).

Oamenii din această industrie simt că există încă potențial pe această piață încă deficitară – multe construcții vechi sau prost construite. Totuși, apetitul de investiție pare să stagneze mai degrabă.

Comerț

Transporturi

Diversificarea produselor / serviciilor oferite apare ca fiind principala oportunitate pe aceste piețe – ex: dezvoltarea și capitalizarea anumitor nișe în sectorul comerț sau dezvoltarea anumitor servicii la nivel de

transport / logistică (ex: se caută a se oferi modalități mai simple / eficiente de a controla transportul prin acces la servicii digitalizate și nu doar menținerea unui preț mic la nivel de transport).

Accesul la forță de muncă calificată rămâne în continuare o oportunitate pentru sectorul de transporturi, în contextul contracției actuale a pieței forței de muncă.

IT

Servicii

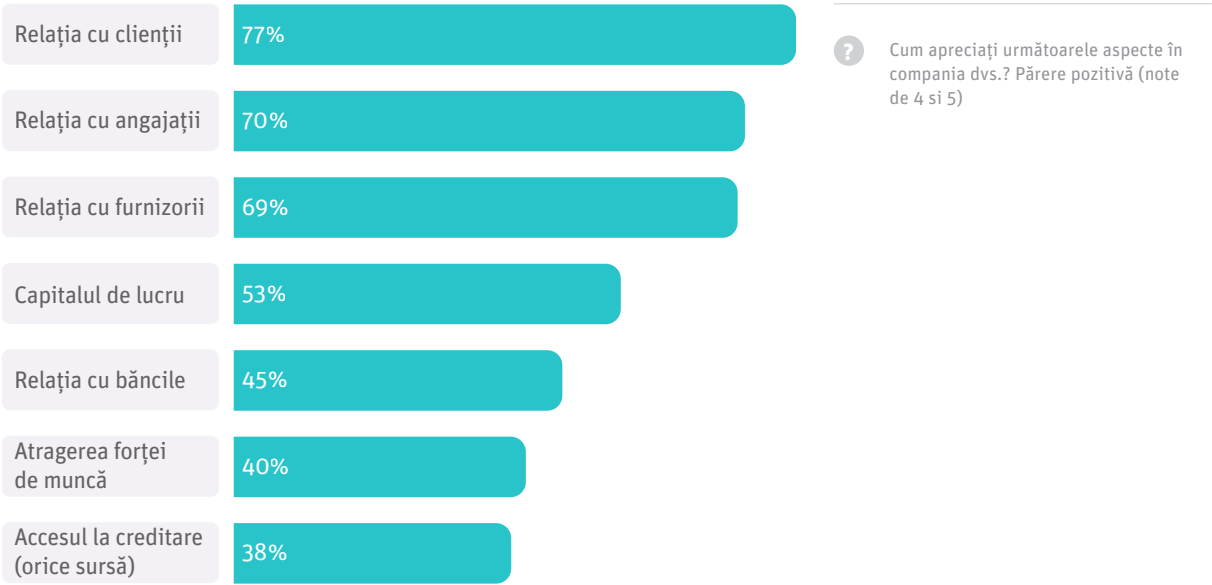
Sectorul IT vede în continuare oportunități la nivelul cererii constante de digitalizare și automatizare a companiilor locale (care demonstrează un apetit mai crescut spre soluții mai eficiente și productive de a-și conduce afacerea).

În plus, oportunitățile se pot lega de continuarea investițiilor în domeniu (actualmente oarecum afectat de apetența mai redusă de a investi în start-up-uri).

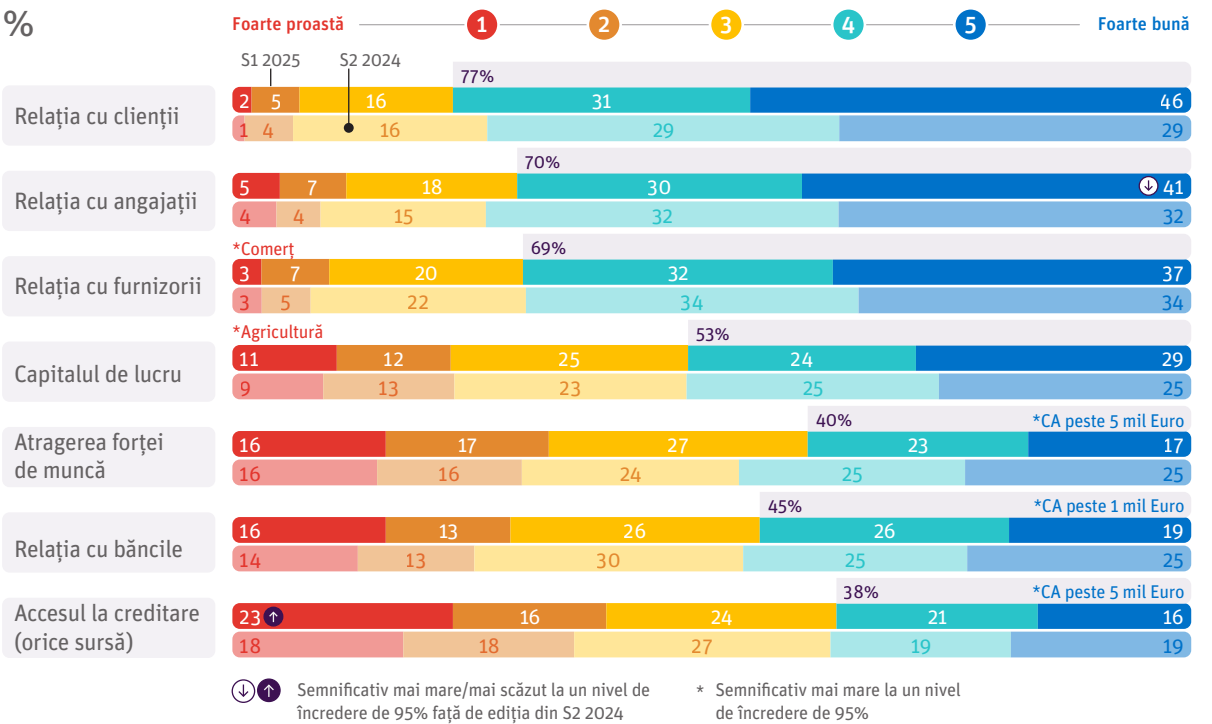
Serviciile, pe de altă parte, văd mai degrabă oportunități în diversificarea produselor și accesul la alte piețe (unde pot fi mai competitive).

Viziunea managerilor
despre propria companie
este mai degrabă pozitivă

Fără modificări majore la nivelul relațiilor pe care oamenii de afaceri le au cu clienții, angajații sau furnizorii, pe care le apreciază ca mai degrabă pozitive. Accesul la credite și atragerea forței de muncă rămân în continuare provocări.

Rezultate detaliate

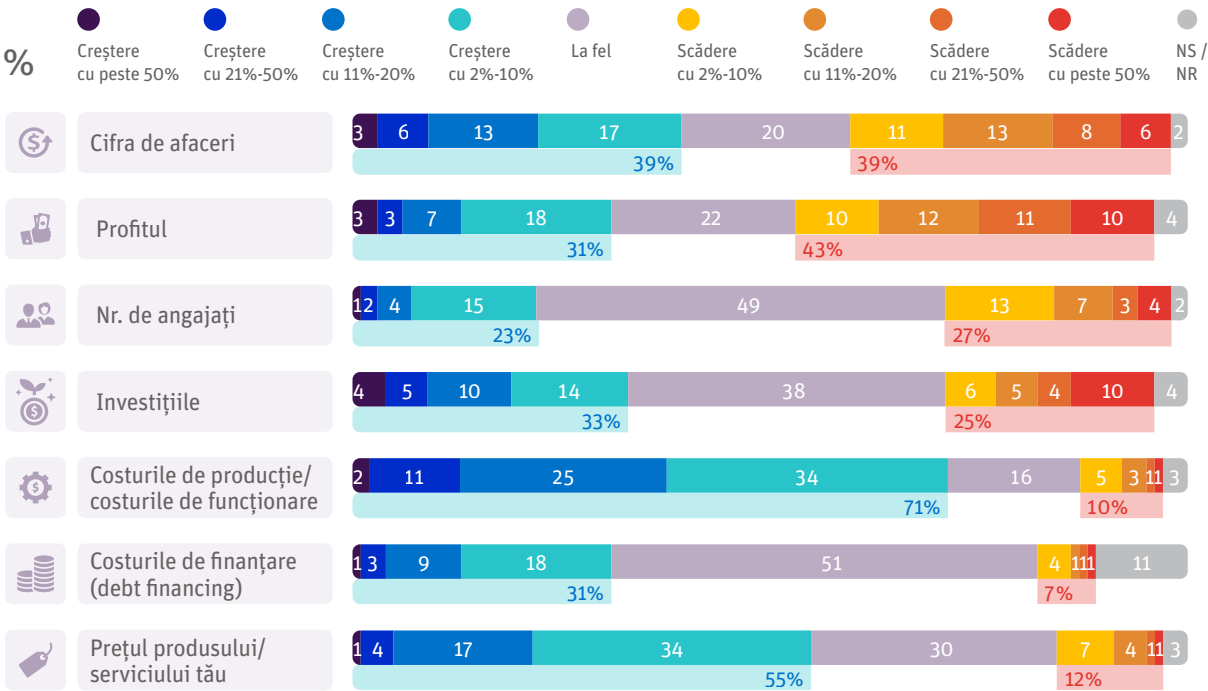
Managerii estimează că majoritatea indicatorilor au rămas aproximativ la fel sau au crescut

Numărul de angajați, precum și costurile de finanțare, au rămas la fel pentru jumătate dintre manageri. Costurile de producție/funcționare au

crescut pentru mai mult de jumătate dintre manageri, însă în aceeași măsură și prețurile de vânzare ale produselor/serviciilor oferite.

Cu toate acestea, profitul este considerat a fi în scădere de către 43% dintre companii.

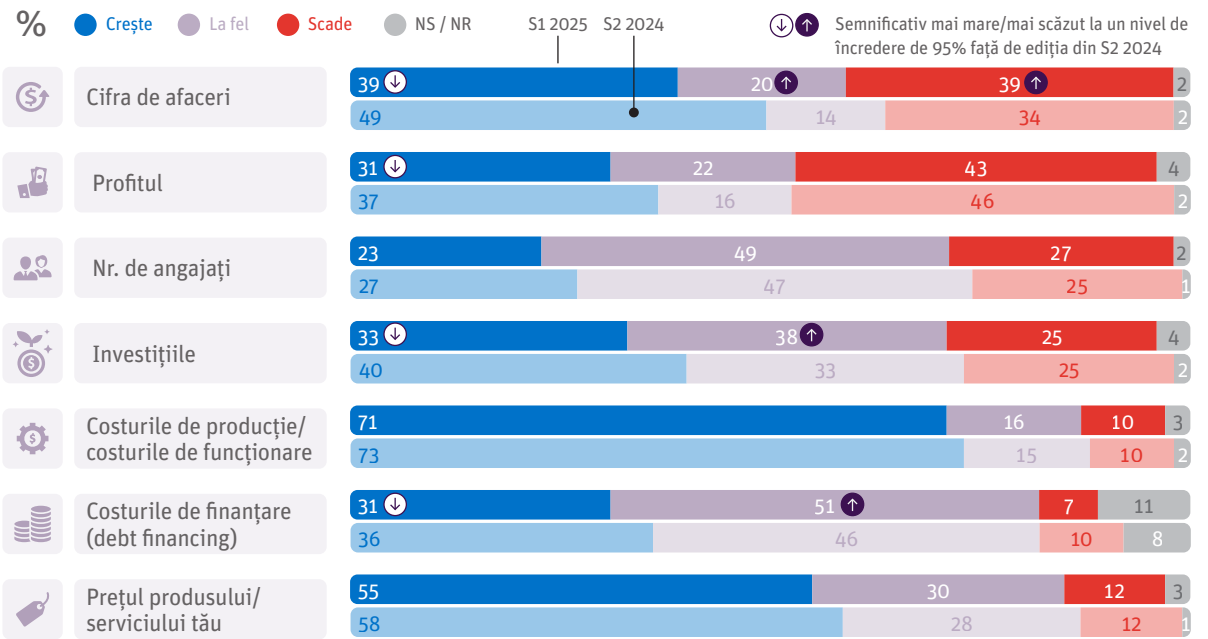
“...odată cu creșterea costurilor am crescut și noi prețurile, este absolut normal”
Ovidiu Andrei, Logıcassa
“...vor fi margini mai mici anul acesta pentru a ne putea menține poziția pe piață”
Adrian Hălmăgean, Avis

Care este situația următorilor indicatori, la nivelul companiei dvs., la finalul lunii octombrie 2024, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut (octombrie 2023)?

Indicatorii de la începutul anului au rămas similari cu cei din aceeași perioadă a anului trecut.

Managerii declară că cifra de afaceri a scăzut sau a rămas la fel comparat cu valul trecut.

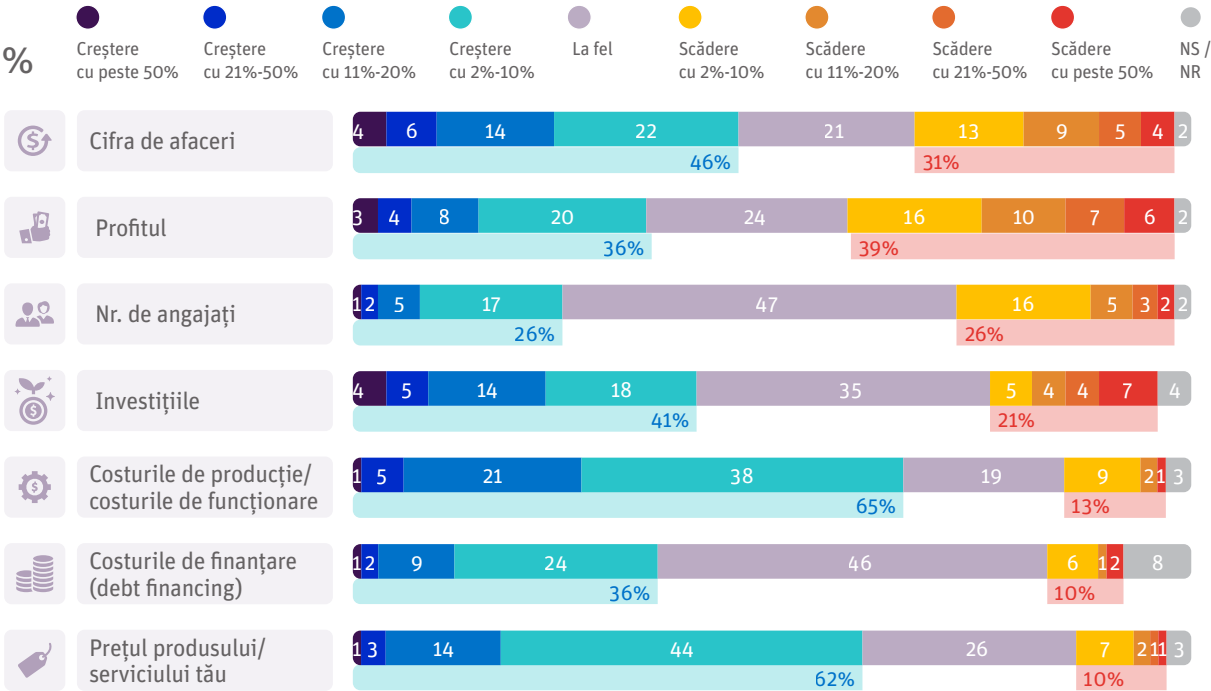

Care este situația următorilor indicatori, la nivelul companiei dvs., la finalul lunii octombrie 2024, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut?

Indicatorii de la sfârșitul lui februarie în funcție de industrie		 Agricultură	 Industrie	 Energie	 Construcții	 Comerț	 Transporturi, Distribuție, Depozitare	 IT	 Servicii
Cifra de afaceri	Scade	52%	44%	35%	38%	36%	47%	48%	34%
	La fel	24%	14%	20%	28%	19%	32%	20%	16%
	Crește	24%	39%	35%	32%	42%	21%	27%	47%
	NS/NR	0%	3%	10%	1%	3%	0%	5%	3%
Profitul	Scade	56%	47%	35%	40%	46%	53%	53%	39%
	La fel	24%	18%	20%	27%	18%	26%	28%	21%
	Crește	16%	32%	35%	30%	31%	21%	14%	36%
	NS/NR	4%	4%	10%	3%	4%	0%	5%	4%
Nr de angajați	Scade	48%	32%	25%	28%	21%	53%	36%	20%
	La fel	40%	34%	50%	47%	54%	37%	39%	58%
	Crește	12%	33%	20%	23%	22%	11%	20%	21%
	NS/NR	0%	1%	5%	1%	3%	0%	5%	1%
Investițiile din companie	Scade	48%	28%	20%	21%	21%	53%	32%	21%
	La fel	16%	36%	25%	40%	41%	21%	39%	45%
	Crește	36%	32%	50%	37%	34%	21%	25%	32%
	NS/NR	0%	4%	5%	3%	4%	5%	5%	3%
Costurile de producție/ costurile de funcționare	Scade	36%	10%	20%	13%	7%	0%	2%	6%
	La fel	12%	18%	5%	12%	13%	0%	14%	23%
	Crește	52%	70%	65%	74%	76%	100%	82%	68%
	NS/NR	0%	3%	10%	1%	4%	0%	2%	3%
Costurile de finanțare (finanțare prin îndatorare)	Scade	16%	9%	10%	5%	10%	5%	2%	4%
	La fel	24%	44%	40%	48%	57%	42%	63%	60%
	Crește	56%	37%	40%	39%	24%	42%	21%	25%
	NS/NR	4%	10%	10%	8%	10%	11%	14%	11%
Prețul produsului/ serviciului	Scade	32%	18%	15%	13%	8%	37%	12%	6%
	La fel	32%	33%	30%	27%	15%	21%	30%	36%
	Crește	36%	47%	50%	58%	72%	42%	56%	55%
	NS/NR	0%	3%	5%	3%	4%	0%	2%	4%

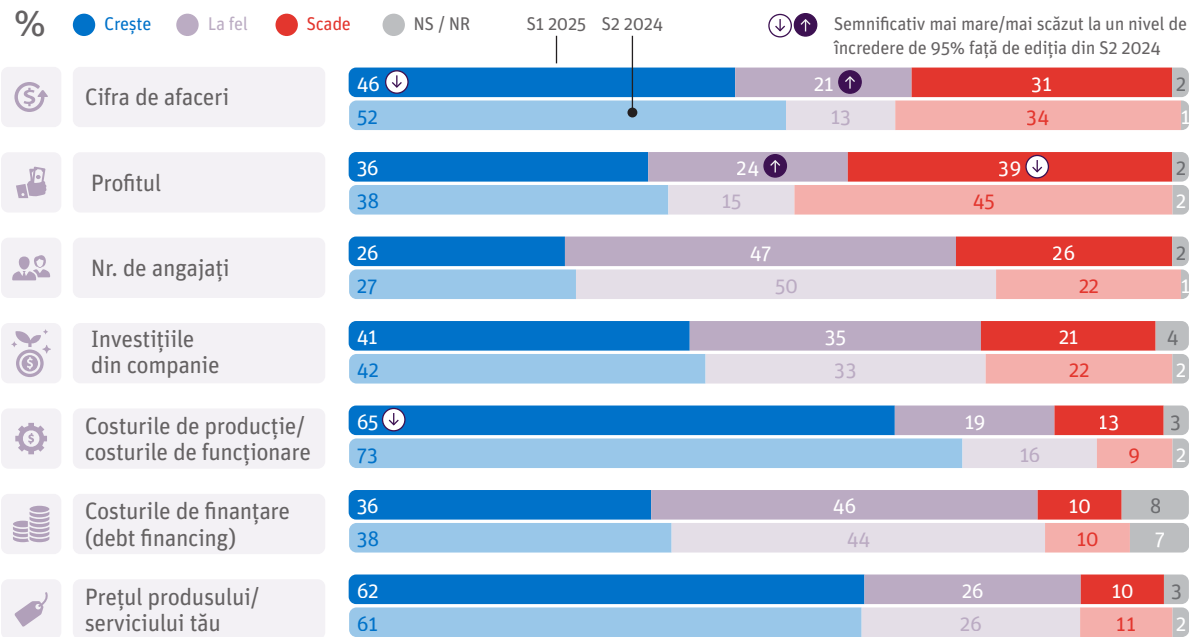
Managerii estimează că majoritatea indicatorilor vor rămâne la fel sau vor crește

În opinia dvs., cum vor arăta următoarele aspecte la sfârșitul anului 2024, comparativ cu mijlocul anului 2024?

Indicatorii de la sfârșitul anului – comparativ cu S2 2024

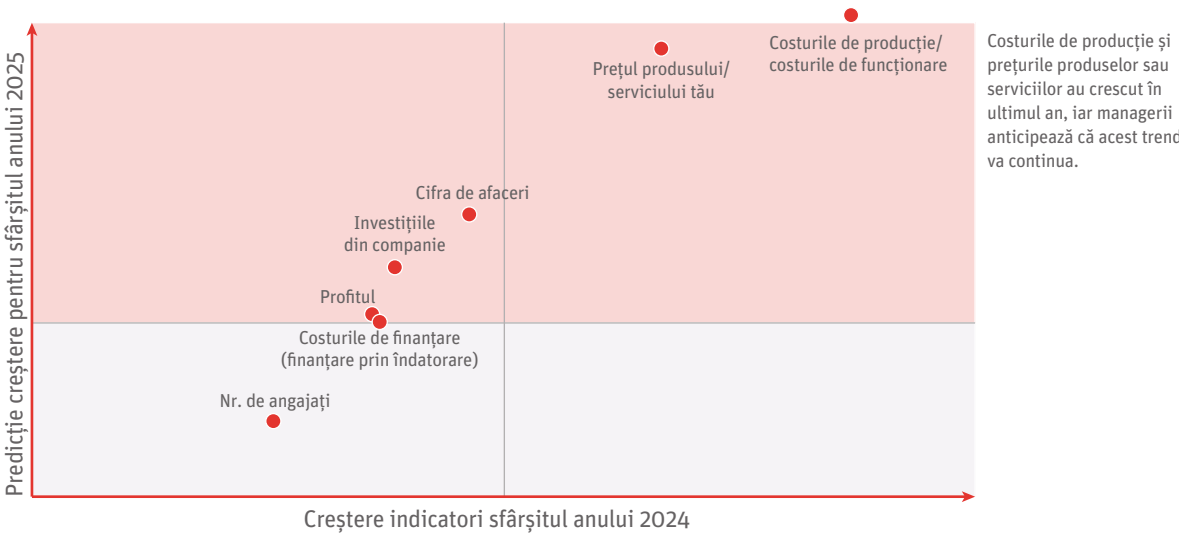
În opinia dvs., cum vor arăta următoarele aspecte la sfârșitul anului 2024, comparativ cu mijlocul anului 2024?

Indicatorii de la sfârșitul anului în funcție de industrie		 Agricultură	 Industrie	 Energie	 Construcții	 Comerț	 Transporturi, Distribuție, Depozitare	 IT	 Servicii
Cifra de afaceri	Scade	40%	32%	15%	32%	32%	42%	55%	28%
	La fel	20%	24%	25%	21%	18%	37%	14%	20%
	Creste	40%	43%	50%	47%	47%	21%	32%	50%
	NS/NR	0%	1%	10%	0%	3%	0%	0%	2%
Profitul	Scade	32%	38%	25%	34%	46%	53%	68%	34%
	La fel	36%	24%	20%	22%	18%	32%	16%	26%
	Creste	28%	35%	45%	44%	33%	16%	16%	38%
	NS/NR	4%	3%	10%	0%	3%	0%	0%	2%
Nr de angajati	Scade	28%	34%	30%	28%	19%	37%	35%	19%
	La fel	64%	33%	40%	44%	53%	58%	40%	52%
	Creste	8%	32%	20%	28%	25%	5%	26%	27%
	NS/NR	0%	1%	10%	0%	3%	0%	0%	1%
Investițiile din companie	Scade	36%	26%	10%	19%	21%	37%	30%	14%
	La fel	28%	33%	35%	32%	36%	42%	35%	39%
	Creste	36%	38%	45%	47%	39%	16%	30%	43%
	NS/NR	0%	3%	10%	1%	4%	5%	5%	4%
Costurile de producție/ costurile de funcționare	Scade	36%	11%	15%	19%	8%	16%	9%	9%
	La fel	12%	16%	25%	14%	11%	16%	26%	27%
	Creste	48%	71%	50%	67%	76%	68%	65%	61%
	NS/NR	4%	1%	10%	0%	4%	0%	0%	4%
Costurile de finanțare (finanțare prin împrumut)	Scade	28%	9%	10%	10%	10%	16%	7%	6%
	La fel	12%	42%	50%	40%	49%	42%	63%	54%
	Creste	56%	43%	30%	45%	31%	37%	23%	31%
	NS/NR	4%	6%	10%	5%	10%	5%	7%	9%
Prețul produsului/ serviciului	Scade	20%	18%	10%	8%	11%	21%	5%	5%
	La fel	28%	19%	20%	21%	15%	21%	30%	35%
	Creste	48%	59%	60%	71%	71%	58%	65%	57%
	NS/NR	4%	4%	10%	1%	3%	0%	0%	2%

? În opinia dvs., cum vor arăta următoarele aspecte la sfârșitul anului 2024, comparativ cu mijlocul anului 2024?

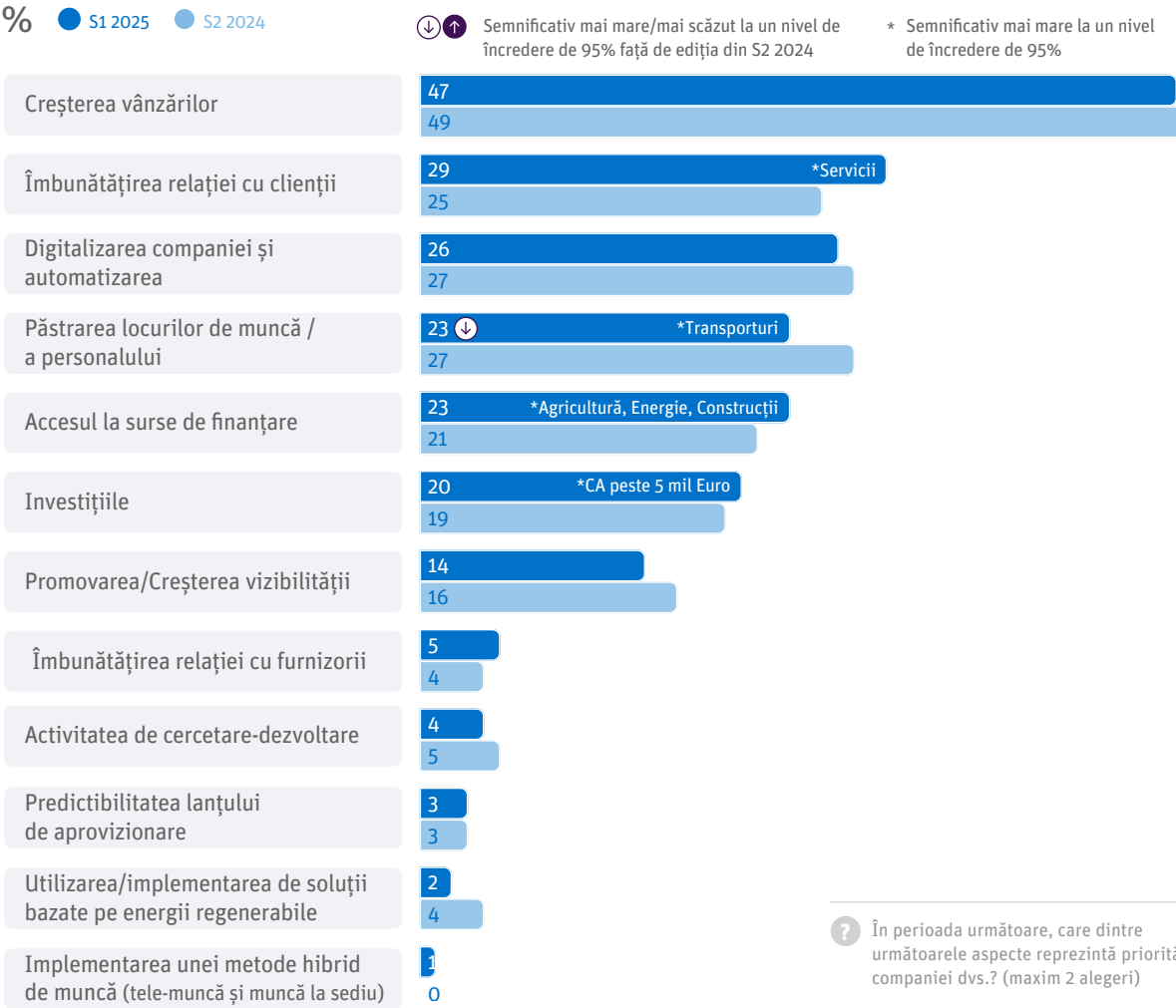
Costurile de producție/funcționare au crescut în ultimul an, iar managerii consideră că acestea vor continua să crească.

Managerii continuă să prioritizeze creșterea vânzărilor și îmbunătățirea relației cu clienții.

Pentru perioada următoare, managerii consideră prioritare aspectele care contribuie la securizarea și creșterea afacerilor: îmbunătățirea relației cu clienții (29%) și creșterea vânzărilor (47%).

Rezultatele sunt aliniate cu cele din S2 2024, singura diferență semnificativă fiind legată de pastrarea locurilor de muncă/ a personalului care a scăzut de la 27% la 23%, în contextul în care simt că au mai mare acces la piața forței de muncă (datorat disponibilizărilor din anumite sectoare)

Potențialele soluții ale companiilor locale de a rămâne relevante în contextul provocărilor actuale

Cele mai mari provocări pe care le resimt antreprenorii și managerii ai business-urilor locale sunt navigarea printr-o economie și situație politică incertă.

Cu toate acestea, singura soluție viabilă este să „meargă înainte” și, chiar și în contextul menținerii unei atitudini mai prudente, să fie pregătiți mereu să capitalizeze potențialele oportunități oferite de piață, mai ales dacă piața de investiții sprijină inițiativele antreprenorilor.

Continuă trendul de diversificare la nivel de produse, servicii, piețe de desfacere, precum și cel de integrare a tehnologiei în propriile business-uri ca măsuri de menținere și chiar creștere a business-urilor.

Deschiderea spre investiții care să asigure deschiderea către noi piețe, dar și consistența brandului – chiar dacă mai reactivi, oamenii de business din România au învățat din crize că acestea pot oferi foarte multe oportunități de dezvoltare.

Prin urmare, tendința este de a rămâne cu ochii larg deschiși către potențialele posibilități oferite / gata să acționeze și să capitalizeze oportunități.

În plus, deschiderea spre investiții este asociată cu stimularea producției locale, care aduce foarte multe avantaje și economiei locale, la modul general – există încă foarte multe oportunități la nivelul tuturor sectoarelor (agricultură, industrie, turism etc.) care pot fi capitalizate pentru a duce la creșterea puterii economice românești.

Acesta cu atât mai mult cu cât antreprenorii locali sunt foarte competitivi prin gradul ridicat de agilitate și flexibilitate pe care l-au demonstrat în timp.

Cash is king strategy – oamenii de business sunt mai conștienți de faptul că trebuie să fie pregătiți de a face față eventualelor perioade de incertitudine financiară prin acumularea unor rezerve de cash.

În plus, acest lucru le poate oferi și mai multă deschidere spre accesarea anumitor oportunități, precum achiziționarea unor competitori de pe piață.

CEO OPINIONS

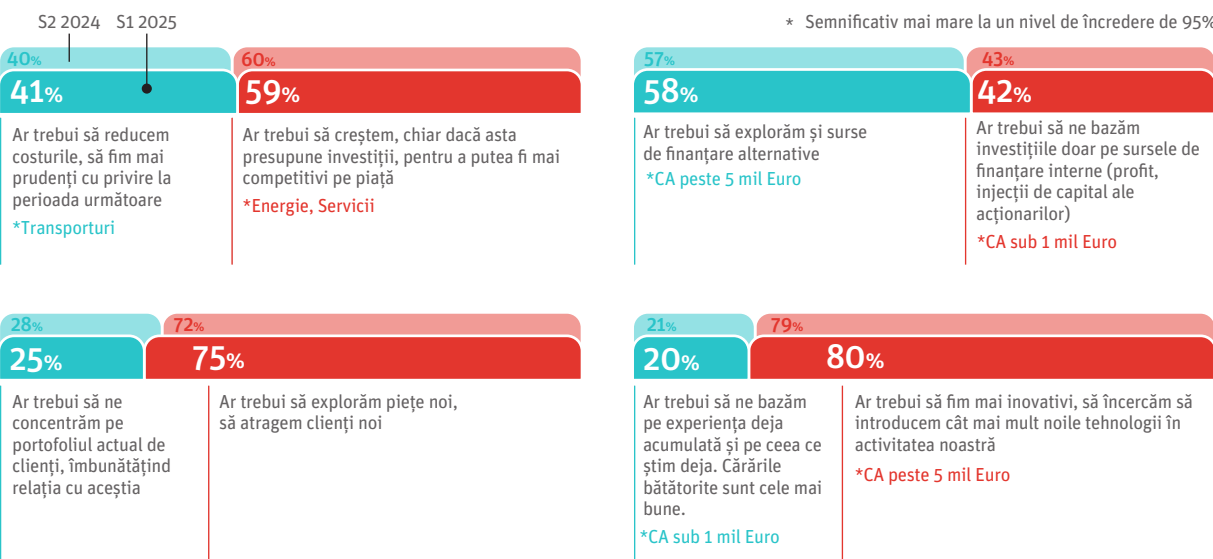
“ Am învățat că dacă vrei să faci dezvoltare, trebuie să și investești, cum am făcut noi. Noi aveam, la momentul în care am făcut fabrica de acidofile, aveam cifră de afaceri de 4 milioane de euro și am făcut investiție de șapte. Pentru că în business nu e doar despre câștig imediat. Atâta timp cât investești în produsul tău și nu te abați de la drumul tău, indiferent de creștere de costuri, ce mai urmează, perioade din astea, taxe și toate astea, o să fii la un moment dat câștigător. Dar condiția este să ai răbdare, să știi foarte bine ceea ce faci și să mai fii dispus și să pierzi. Și să investești în brand.”

Alina Donici, Artesana

“ Pentru cei foarte puternici financiar, de oportunități de achiziții, de extinderea business-ului.”

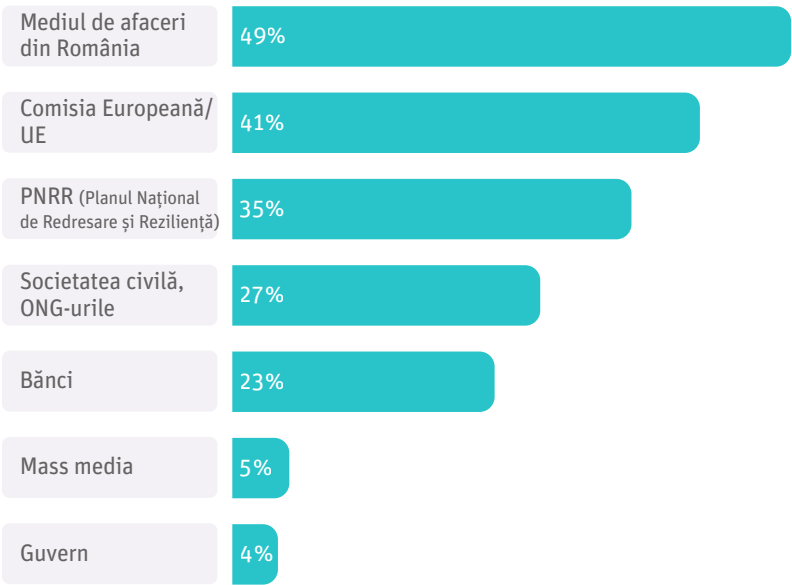
Veronica Preoteasa, Vedra SRL

Strategia managerilor se orientează mai mult către asumarea de riscuri și inovație, foarte similară cu abordarea de la finalul anului.

? Care dintre următoarele afirmații este mai aproape de opinia dvs. cu privire la strategia companiei în următoarea perioadă?

Încrederea în mediul de afaceri din România este destul de ridicată.

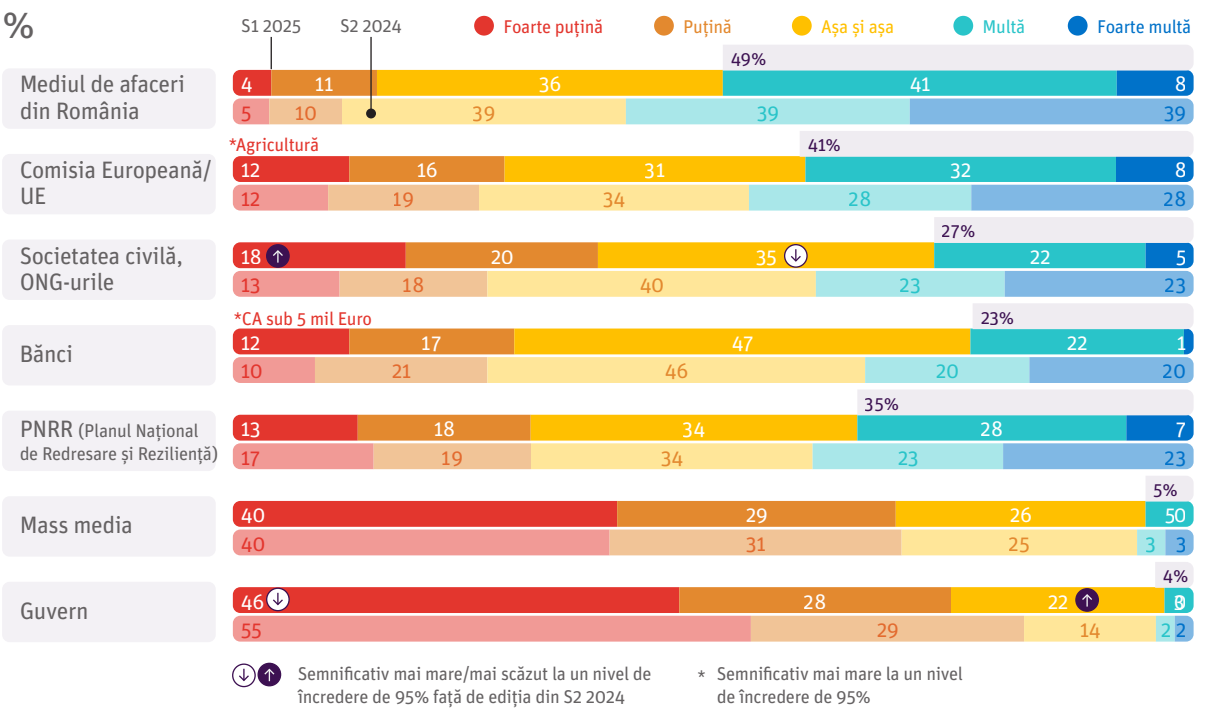

La fel ca la începutul anului 2024, încrederea cea mai mare a managerilor este în mediul de afaceri din România și în Comisia Europeană.

Încrederea în Guvern rămâne scăzută – nu știu dacă vor investi, nu știu dacă vor crește sau nu taxele etc.

Câtă încredere aveți în următoarele ...? Multă și foarte multă încredere Încredere mare și foarte mare (note de 4 și 5)

Rezultate detaliate:

Câtă încredere aveți în următoarele ...?

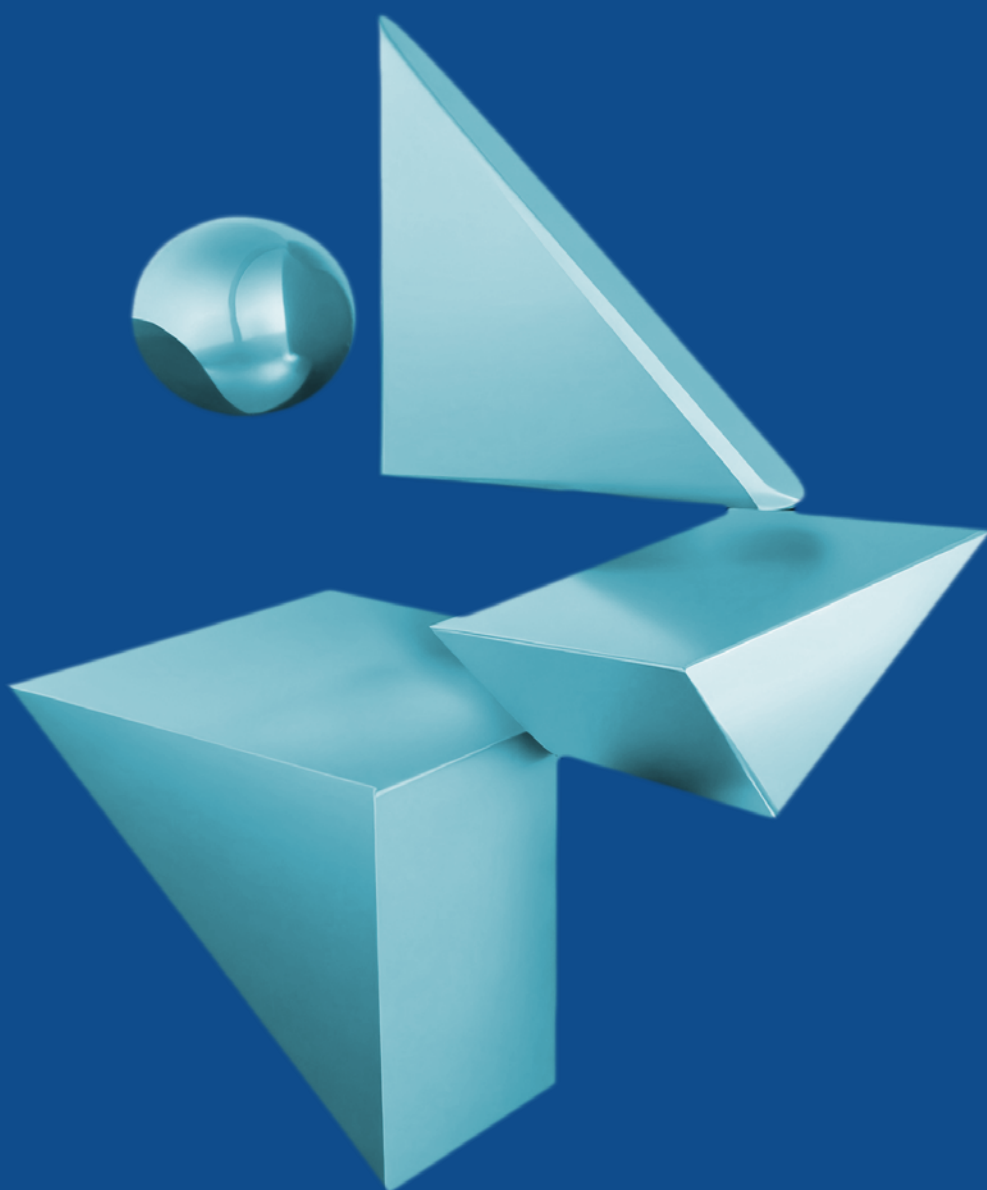
Concluzii capitol

- **Relațiile cu clienții (77%) și angajații (70%) sunt evaluate foarte favorabil.** Pe de altă parte, accesul la credite (38%) și atragerea forței de muncă (40%) primesc o apreciere mai redusă.
- Aproximativ jumătate dintre manageri indică **stabilitate în numărul de angajați (49%) și costurile de finanțare (51%)**. În schimb, peste jumătate dintre aceștia au observat o creștere a costurilor de producție și funcționare (71%), precum și a prețurilor de vânzare ale produselor sau serviciilor oferite (55%).
- Totuși, 43% dintre companii **raportează o scădere a profitului**.
- Pentru perioada următoare, managerii se concentrează pe aspectele care sprijină stabilitatea și dezvoltarea afacerilor, în special pe **îmbunătățirea relației cu clienții (29%) și creșterea vânzărilor (47%)**.
- Aceste priorități sunt similare cu cele din a doua jumătate a anului 2024, singura diferență notabilă fiind o scădere a interesului pentru păstrarea locurilor de muncă / a personalului, care a scăzut de la 27% la 23%.
- Similar cu sfârșitul anului 2024, managerii își mențin cea mai mare încredere în mediul de afaceri din România și în Comisia Europeană.

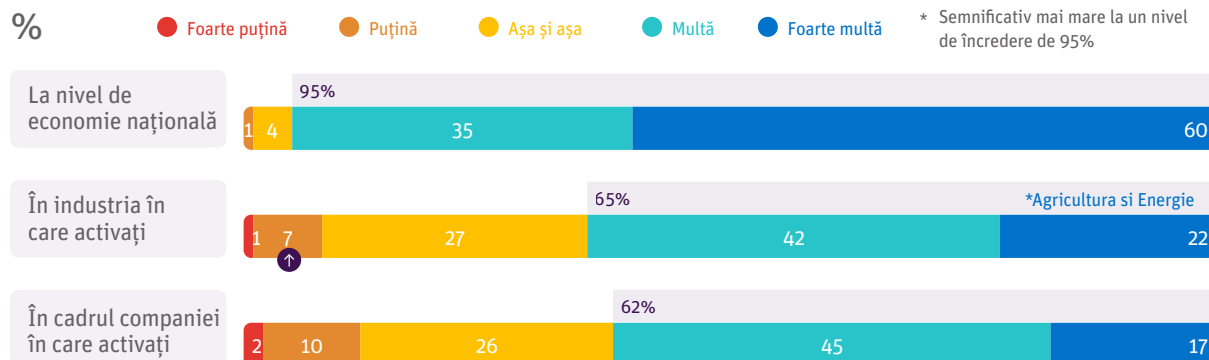
03.

Percepția despre investitori

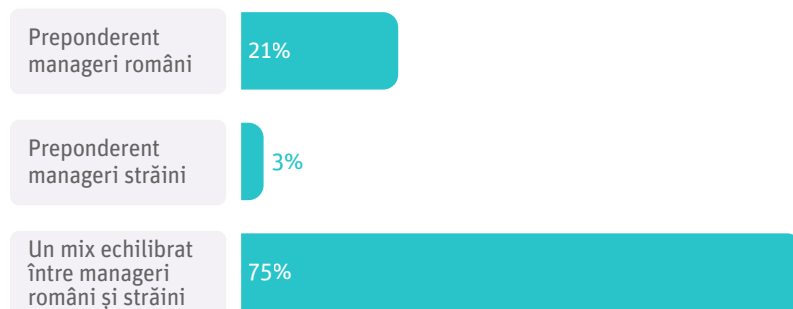

Managerii consideră că economia națională are nevoie de un nivel ridicat de investiții pentru dezvoltare

Majoritatea managerilor consideră că proiectele de investiții la nivel național ar trebui gestionate în parteneriat, atât de către manageri români, cât și străini. Aproape toți (95%) sunt de părere că economia României are nevoie de investiții substanțiale pentru a putea susține dezvoltarea.

? Unde considerați că este cea mai mare nevoie de investiții pentru dezvoltare

? Cine considerați că ar trebui să gestioneze un proiect de investiții la nivel de țară în România?

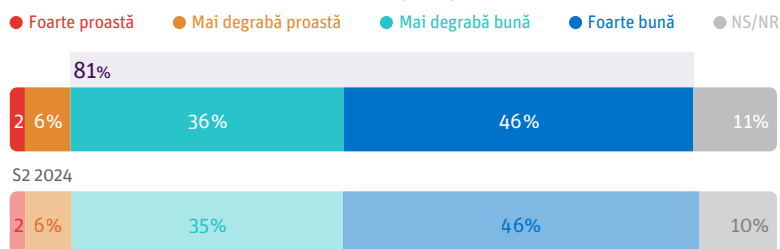
Investitorii beneficiază de o percepție pozitivă în rândul majorității managerilor

81% dintre manageri au o părere bună sau foarte bună despre investitori, procentul păstrându-se în linie cu cel de la sfârșitul lui 2024 – acest aspect arătând nevoia business-urilor locale de a fi susținute.

Acest lucru este determinat de faptul că economia românească oferă încă multe oportunități, dar pe care antreprenorii locali nu le pot întotdeauna fructifica în lipsa sprijinului instituțional.

Aceasta cu atât mai mult cu cât costul investițiilor prin credite este mai puțin accesibil din cauza dobânzilor mai ridicate.

Părere business angels, fonduri de investiții, alți antreprenori

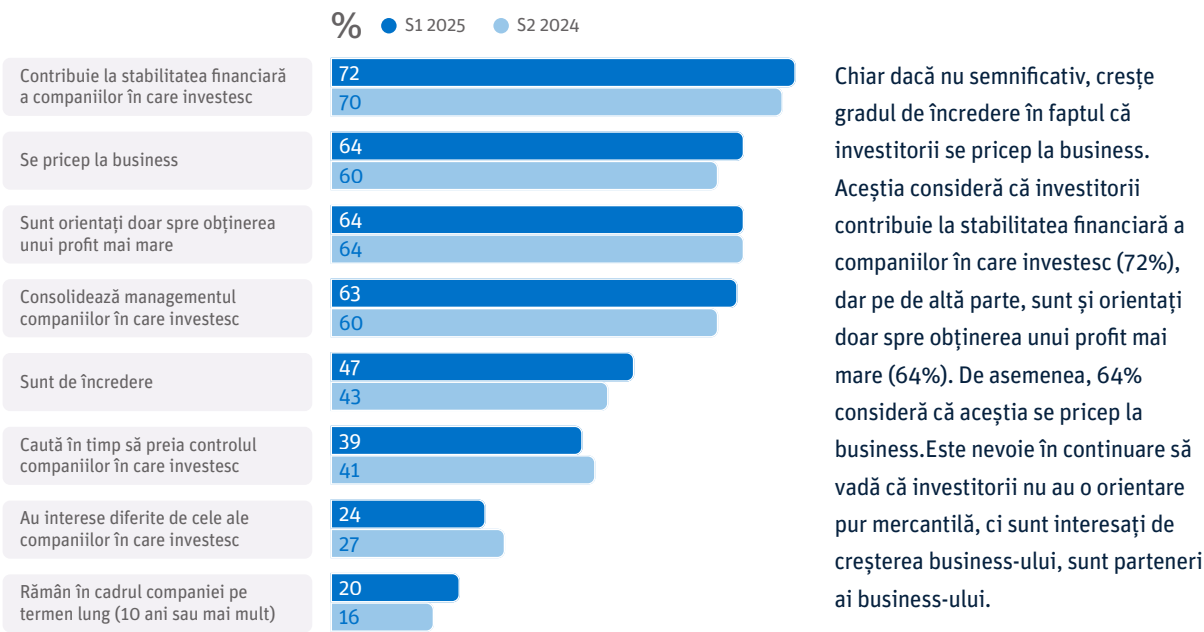

? În contextul diversificării surselor de capital în piață, ce părere aveți despre cei care caută să investească în companii deja înființate (business angels, fonduri de investiții, alți antreprenori)?

“...apetitul pentru investiții la nivelul antreprenorilor probabil că va fi mai scăzut, dar este nevoie de investiții”

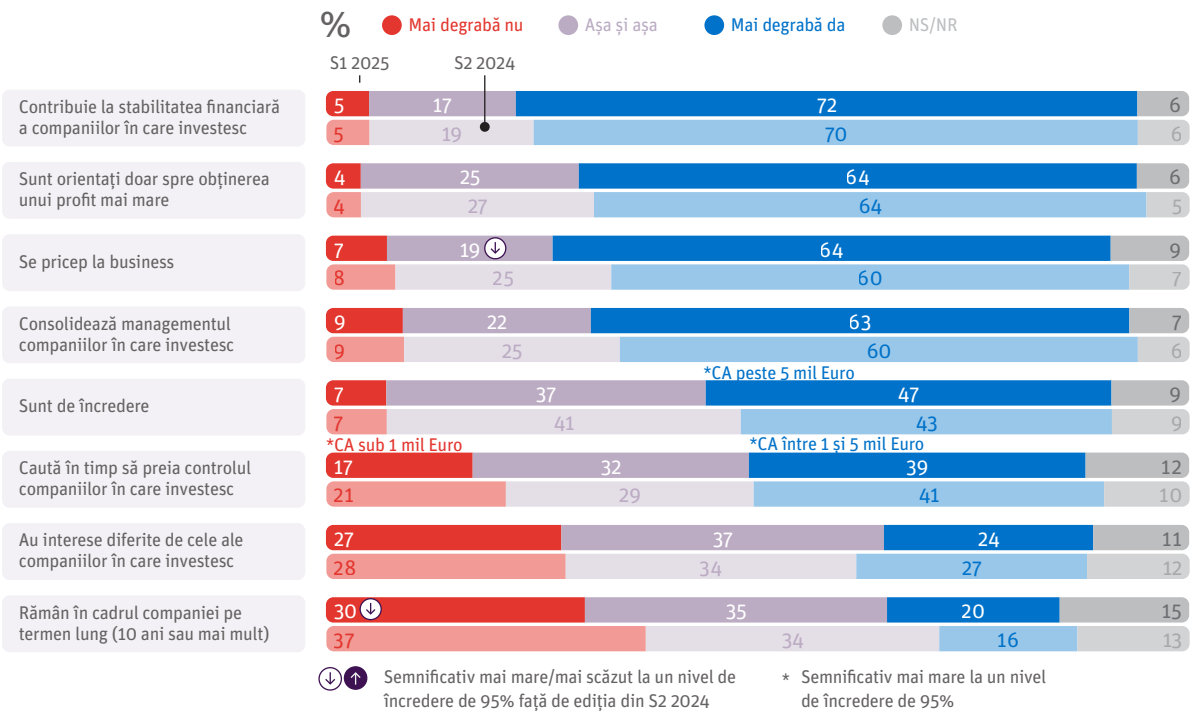
Alina Donici, Artesana

Investitorii sunt văzuți ca aducând o contribuție pozitivă la stabilitatea financiară a companiilor

? Considerați că acești investitori...?- doar varianta "mai degrabă"

Rezultate detaliate:

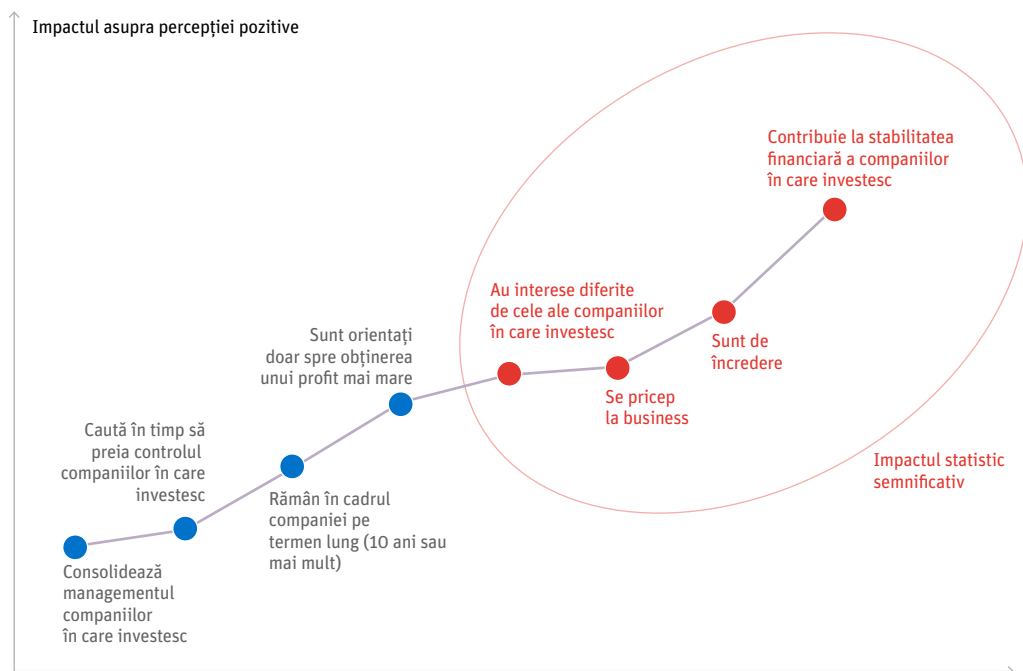
? Considerați că acești investitori...?

Managerii considera ca investitorii sunt benefici pentru companii

Factorii care contribuie cel mai mult la crearea unei imagini pozitive a investitorilor sunt rolul lor ca surse de stabilitate financiară și de consolidare

a managementului în companiile unde investesc. În plus, expertiza lor în business și angajamentul pe termen lung în cadrul companiei aduc o valoare suplimentară. Comparativ cu S2 2024 nu mai pun la fel de mult accentul pe consolidarea managementului și sunt mai degrabă orientate către generarea

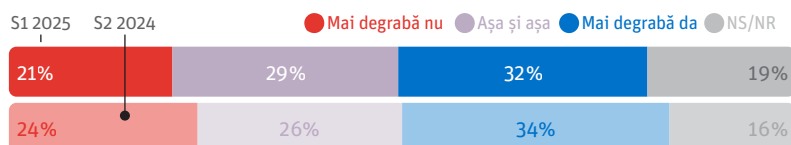
stabilității financiare și o relație de încredere - a căror importanță crește pe fondul de incertitudine tot mai pregnant

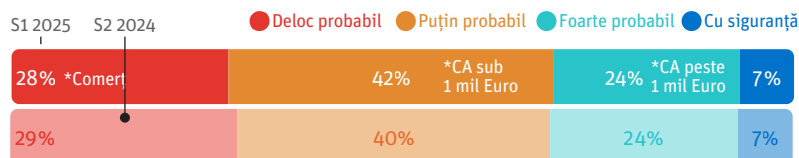
O treime dintre manageri spun că ar avea nevoie de suportul financiar al investitorilor

32% dintre manageri spun că ar avea nevoie de suportul financiar al potențialilor investitori, iar 24% spun că în următorii 3 ani este foarte probabil ca aceștia să investească în compania lor.

Compania dvs. ar avea nevoie de suportul financiar al unor potențiali investitori?

Credeți că, în următorii 3 ani, potențiali investitori (business angels, fonduri de investiții, alți antreprenori) vor investi în compania dvs.?

* Semnificativ mai mare la un nivel de încredere de 95%

Concluzii capitole

Investitorii sunt văzuți ca potențial reprezentând un ajutor binevenit, atâta timp cât accentul nu cade doar pe a obține un profit mai mare.

- **81% dintre manageri au o opinie favorabilă sau foarte favorabilă despre investitori.** Opinia lor a rămas constantă comparată cu s2 2024.

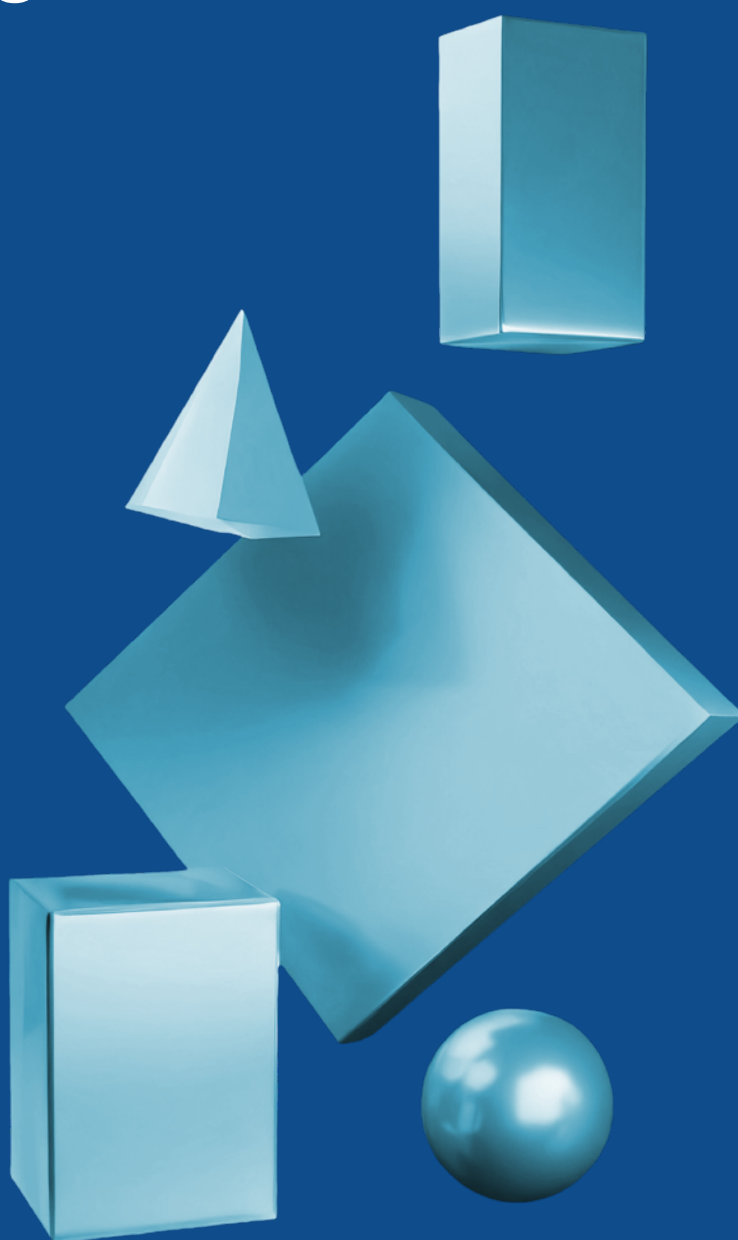
“Noi avem ca investitori fonduri de PE. Apetitul băncilor în piață pentru creditare nu e atât de mare și am vrut să capitalizăm o serie de oportunități care nu ar fi rămas acolo la nesfârșit. Și ne-am dorit ușor să atragem lângă noi investitori suficient de puternici cu care să putem scala”

Adrian Cocan, Milkfarm

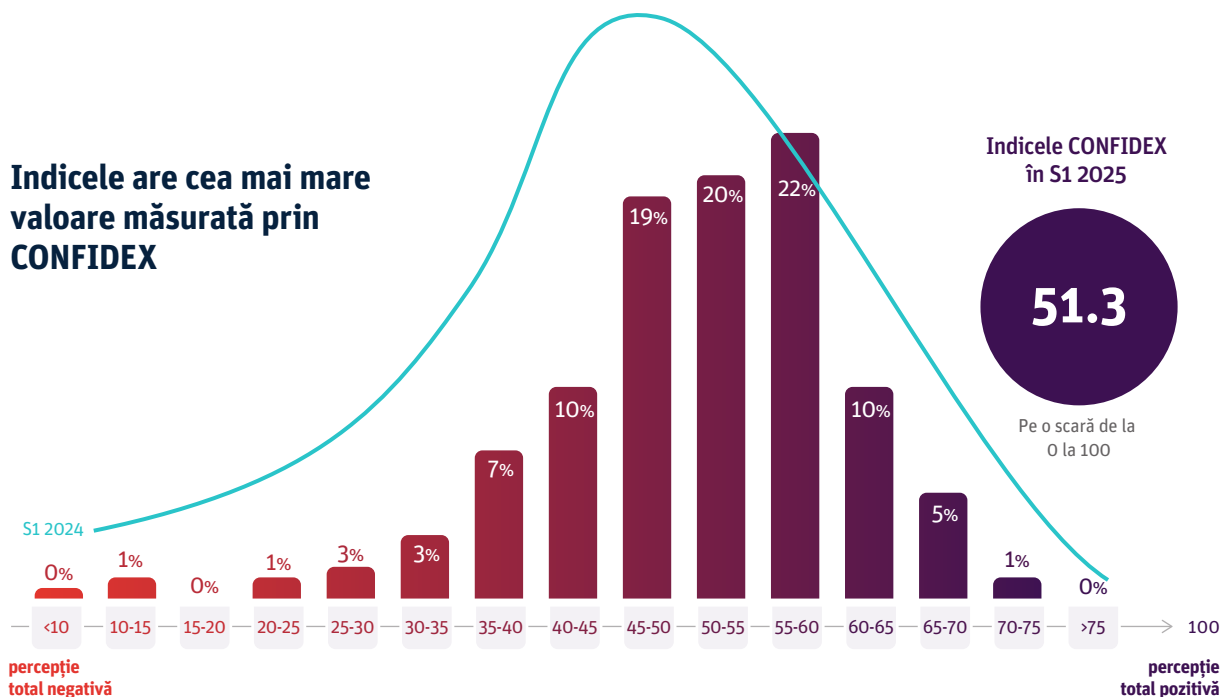
- Managerii declară că ar avea **nevoie de sprijin financiar din partea investitorilor (32%)**, însă doar 24% dintre aceștia cred că este probabil ca investitorii să finanțeze compania lor în următorii trei ani. Această discrepanță poate sugera fie o lipsă de încredere, fie o lipsă de claritate în privința capacității de atragere a investițiilor, fie din partea managerilor în evidențierea potențialului de creștere, fie din partea investitorilor.
- Percepția pozitivă asupra investitorilor se bazează în principal pe rolul lor de susținători ai stabilității financiare și de consolidare a managementului în companiile unde investesc. Totuși, rămâne stabilă percepția conform căreia investitorii sunt văzuți și ca fiind orientați în principal către obținerea unui profit mai mare.

04

Indicele CONFIDEX al încrederii în economie

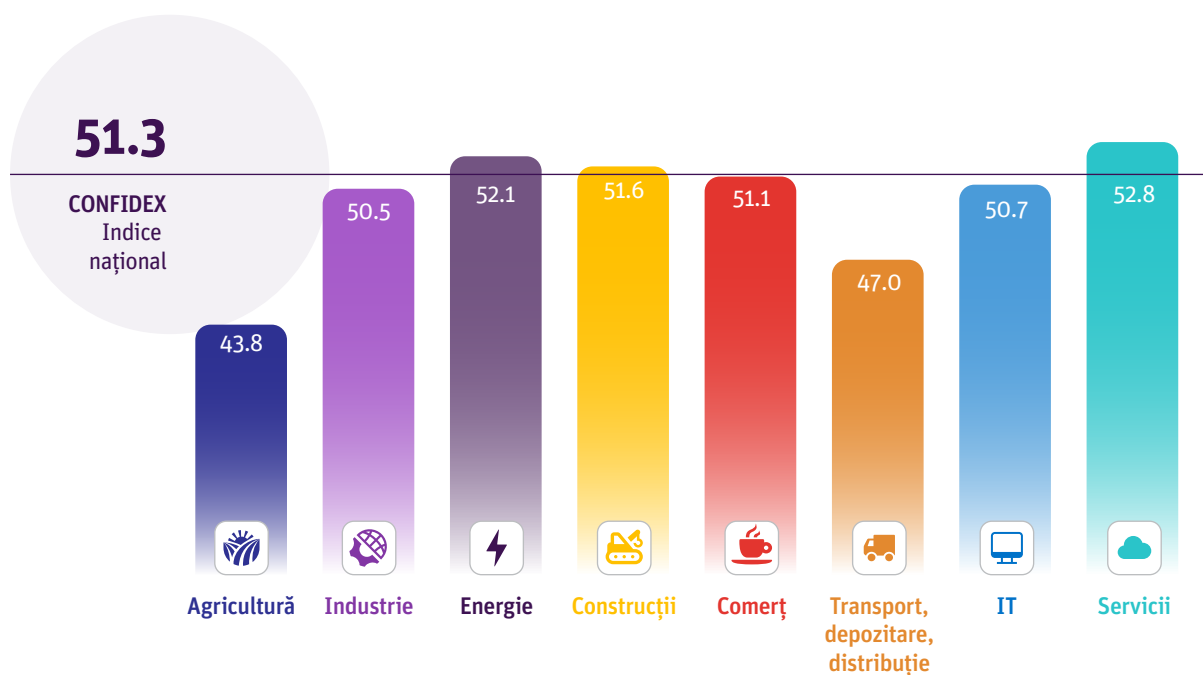

Indicele are cea mai mare valoare măsurată prin CONFIDEX

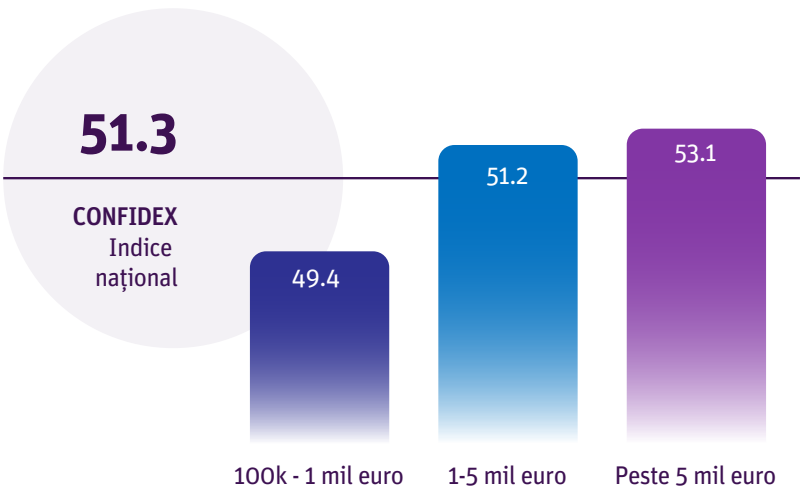
Nivelul indicelui în raport cu sectoarele de activitate în S1 2025

Agricultura și Transporturile sunt domeniile cele mai pesimiste, în timp ce Serviciile și Energia sunt cele mai optimiste.

Nivelul indicelui în raport cu cifra de afaceri in S1 2025

Companiile mari (cu o cifră de afaceri de peste 5 milioane de euro) sunt cele mai optimiste, iar diferența dintre ele și cele mici (cu o cifră de afaceri cuprinsă între 0.5 și 1 milion de euro) este de doar 0.2 puncte.

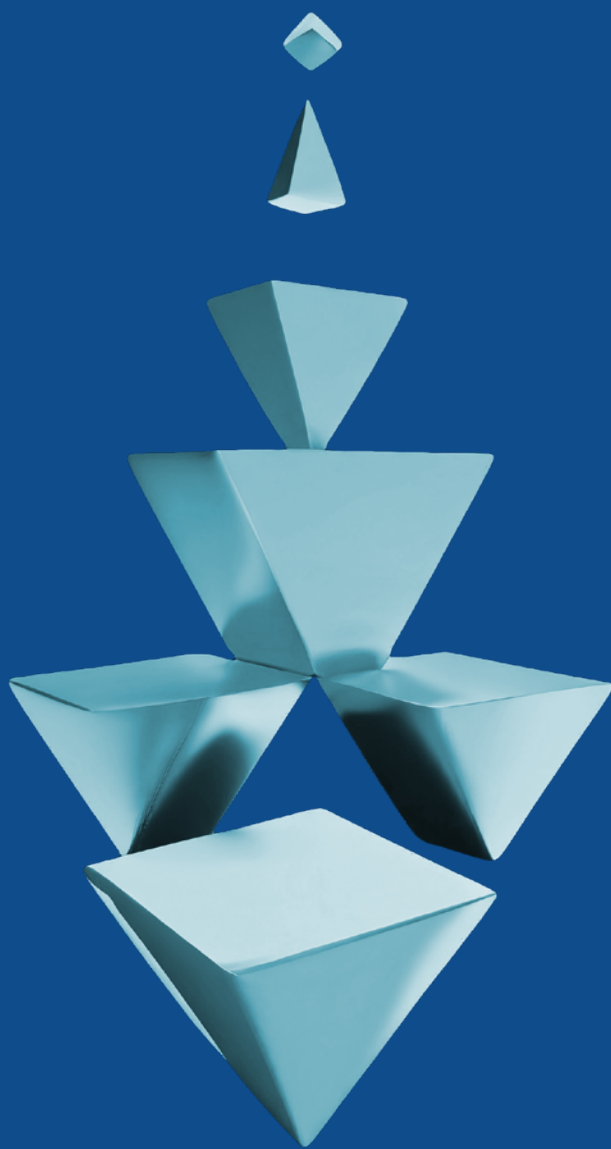

Evoluție Indice CONFIDEX pe parcursul a celor 12 ediții

DOMENII	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	S2 2021	S1 2022	S2 2022	S1 2023	S2 2023	S1 2024	S2 2024	S1 2025
 Agricultură	43.2	43.0	45.1	47.6	40.5	47.0	47.2	48.9	45.0	48.5	45.7	43.8
 Industrie și energie electrică	41.4	40.8	45.2	45.9	41.6	47.0	42.3	49.7	47.4	51.3	52.1	50.5
 Energie	-	-	-	-	-	-	-	-	50.7	49.8	49.3	52.1
 Construcții	41.9	40.8	44.9	49.6	42.1	47.9	44.8	51.4	47.8	52.6	52.4	51.6
 Comerț	42.1	42.3	47.1	49.2	41.8	47.7	44.9	50.1	47.8	52.6	52.5	51.1
 Transport, distribuție, depozitare	38.6	38.4	43.9	42.5	38.3	48.0	43.9	49.8	48.6	51.5	52.3	47.0
 IT	-	-	-	-	-	-	-	-	50.4	53.7	52.9	50.7
 Servicii	37.5	41.3	47.8	49.3	42.4	50.0	51.7	51.7	49.8	57.1	52.7	52.8
Medie indice	40.7	41	45	47	41.4	47.8	44.4	50.2	48.1	52.5	52.0	51.3

05

Metodologia studiului CONFIDEX

Eșantion companii participante în studiu

Cifra afaceri	100k-1 mil euro	1 mil-5 mil euro	+5 mil euro	Total
 Agricultură	10	10	5	25
 Industrie	14	17	48	79
 Energie	2	2	16	20
 Construcții	18	18	42	78
 Comerț	24	22	26	72
 Transport, distribuție, depozitare	6	8	5	19
 IT	17	14	13	44
 Servicii	79	27	35	141
Alt domeniu	24	10	23	57
Total	194	128	213	535

Universul cercetării

39.000 companii private însumând peste **150.000** de angajați, împărțiți în:

3 categorii de mărime

în funcție de cifra de afaceri:

- 100 k – 1 mil. euro
- 1 mil. – 5 mil. euro
- peste 5 mil. euro

8 domenii de activitate

- Agricultură
- Industrie
- Energie
- Construcții
- Comerț
- Transport, distribuție, depozitare
- IT
- Servicii

Respondenții studiului CONFIDEX Martie 2025 sunt reprezentanții a 535 companii din toate domeniile principale de activitate și toate regiunile țării. În scopul comparației statistice cu studiile anterioare.

Participanții au completat chestionarul online în perioada martie 2025.

64%

companii cu cifra de afaceri peste 1 milion euro.

55%

dintre respondenți sunt CEO, iar restul sunt reprezentanți ai top management-ului.

Construcția indicelui

Agregarea acestor 31 de itemi a generat 5 factori cu valori cuprinse între 0 și 20, care însumați conduc la un indice cu valori cuprinse între 0 și 100.

O constituie percepția total negativă asupra economiei, 100 echivalează cu o percepție total pozitivă, iar 50 reprezintă valoarea mediană.

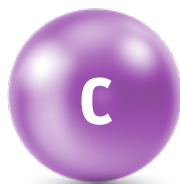
Agregarea a 31 de itemi privind:

Previziuni
privind evoluția
macroeconomică

Evaluarea evoluției
comparativ cu aceeași
perioadă a anului trecut,
și previziuni pentru
următoarele 3 luni în
privința unor indicatori ai
companiei

Încrederea
în instituțiile
guvernamentale
cheie

Studiu cantitativ:

CAWI

Studiu calitativ:

Interviuri calitative

Studiu realizat cu ajutorul Unlock,
companie de cercetare

Mulțumiri

Ovidiu Andrei
Fondator și Director comercial
Logicassa Confort SRL
www.logicassa.ro

Cătălin Iliescu
Fondator & Manager Quatro Club
Select SRL
www.eco-briq.ro

Mihai-Nicolae Șerban
Manager gestiune și producție,
Cardinal SRL
www.cardinal-srl.ro

Veronica Preoteasa
Co-fondator și CEO, C VEDRA SRL
www.vedrachemicals.ro

Ovidiu Gogoasă
Director Comercial & Olimpia Miclăuș
Director Financiar, Electroplast SA
www.electroplast.ro

Annemarie Fabian
Founder & CEO Solo
www.solo.ro

Adrian Hălmăgean
Director General, Avis
www.avis.ro

Alina Donici
Co-fondator Artesana,
www.artesana.ro

Adrian Cocan
Co-fondator Milkfarm
www.laptariacucaimac.ro

Alexandru Damian
Co-Founder & Director General, AMD
Nobel Pharmaceutical
www.amdnobel.ro

Liviu Popa
Director General, Termoficare
Constanța
www.termoficare-constanta.ro

Perioada colectării datelor: 5 – 28 martie 2025

Pentru a lua parte la Studiul CONFIDEX și a primi varianta integrală
a raportului, puteți accesa www.studiulconfidex.ro

CONFIDEX.S1 2025

Raport de cercetare

